

Žďárské

noviny

květen/ 2021
XXVIII

PATROL®

- poplachové zabezpečovací systémy
- elektrické požární systémy
- kamerové systémy
- komunikační datové sítě
- projekce, montáž, servis a revize

INFO LINE 602 56 56 56

www.patrol.cz

ALARM SYSTEM

z01-3

ZA ZDMI AMBITŮ na Zelené hoře je vidět kus práce. Restaurovaný kostel se stále více přibližuje původní santiniovské podobě. Přes poutní loučku navede poutníky do chrámu bílá dlažba.
Foto: Lenka Kopčáková

Památka UNESCO získává původní podobu

Žďárská památka UNESCO, barokní poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, prochází postupnou obnovou a již se ukazují její původní rysy.

■ Lenka Kopčáková

Návrat areálu do původní santiniovské podoby si vzala za cíl Římskokatolická farnost Žďár 2. Od konce léta 2014 je správcem vzácného areálu. Tehdy památku převzala od Národního památkového ústavu.

Poutní kostel ještě koncem 18. sto-

letí přišel kvůli rozsáhlému požáru o střechu, hrozil jeho zánik. Farnost zorganizovala sbírku na jeho záchranu. Během minulých století stavba prošla opravami, které změnilly např. tvar oken i původní výzdobu areálu.

Celková obnova interiéru i exteriéru kostela a jeho nejbližšího okolí běží od roku 2017. Cílem je záchrana kulturního dědictví, které tato unikátní barokní stavba představuje. Realizace projektu má stát nejméně 62 mil. Kč. Farnost na ni získala dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu ve výši 42,7

mil. Kč.

V tuto chvíli je již na restaurování chrámu odvedeno obrovské množství práce. Více pro ŽN přibližuje kastelánka poutního areálu Michaela Kokojanová.

Jak říká, opravy probíhají dle harmonogramu a nyní se pracuje hlavně v ateliérech a dílnách, protože v kostele je zatím nízká teplota. Ta technologicky nedovoluje pokračovat.

„V ateliérech se pracuje na restaurování sochařské výzdoby. Tuto část prací provádí Vyšší odborná škola restaurátorská v Písku. V nedalekém Březi

nad Oslavou vznikají pod dohledem akademického malíře Tomáše Rafla dlaždice podlahy,“ říká.

Ambity zůstávají otevřené, tak si lidé mohou prohlédnout upravený venkovní prostor, kde staletí předtím býval hřbitov.

Terén byl srovnán a upraven koncem loňského roku. Dnes je poutní loučka připravena k osetí travou. Jen co se oteplí.

„Na počasí je závislé i dokončení výmalby interiéru. Velká část byla hotova před koncem minulého roku.

(Pokračování na str. 2)

VODASERVIS
ČERPACÍ TECHNIKA
BAZÉNOVÁ CHEMIE
Jamská 2362/53
591 01 Žďár nad Sázavou
www.vodaservis.cz

VP radon
měření a vyhodnocení radonu
Měření radonu
v půdě a místnostech
Květná 1030/13
Žďár nad Sázavou
tel./fax: 566 628 232
mobil: 603 486 822
e-mail: vp-radon@vp-radon.cz
www.vp-radon.cz

UHLOPARK
U nádraží
733 536 004
rozdáváme LEDVICKÉ
kvalitní HNĚDÉ UHLÍ
UHELNÉ BRIKETY
PÍSKY | ŠTĚRKY
KONTEJNERY
krestan-uhli-sterky-pisky.cz
Ing. Rudolf Wolf
Velká Losenice 281, areál
žel. stanice Sázava u Žďáru

TONER-COPY
Prodej a servis kopírek a tiskáren
♦ PRONÁJEM
♦ SPLÁTKOVÝ PRODEJ
♦ OUTSOURCING
+420 607 320 320
+420 774 112 220
www.toner-copy.cz
servis.zdarns@toner-copy.cz
KONICA MINOLTA hp RICOH nashuatec

WinFAS
EKONOMICKÝ SOFTWARE
software
pro velké i malé
společnosti
www.winfas.cz

Město ruší své kulturní akce do léta

Kvůli dlouhodobě nepříznivé pandemické situaci město Žďár až do konce června ruší tři velké tradiční akce, na nichž se běžně setkávají tisíce návštěvníků.

Radní města rozhodli, že bez náhrady je zrušena Filipojakubská noc (Čarodějnice) 30. dubna. V půli května neproběhne ani zábavní část tradiční Žďárské pouti u zimního stadionu, stejně tak se v červnu nekoná městský Den Žďáru.

I přes mírné zlepšení nejspíš budou

vládní opatření uvolňována velmi pomalu a zástupci Žďáru odhadují, že k povolení hromadných kulturních a společenských akcí pro několik set až tisíc osob nejspíš v první polovině roku 2021 nedojde.

Jak informuje místostarostka s gesty pro kulturu Ludmila Řezníčková (ANO 2011), pro Žďárskou pouť má město připraven náhradní termín začátkem září. Půjde jen o tzv. světskou část se zábavními atrakcemi a stánky. Podobně se měla událost

konat i loni na podzim, ale nakonec to covidová situace nedovolila.

„Žďárská pouť je tradičně druhou největší potí v ČR a má mezi veřejností velkou oblibu. S provozovateli atrakcí již o podzimním termínu jednáme a doufáme, že to tentokrát vyjde,“ uvedla místostarostka. Jak předpokládá, od 30. srpna začnou do areálu u zimního stadionu najíždět atrakce a městská akce se odehraje o víkendy 4 a 5. září. Bude ale menšího rozsahu než obvykle.

Další zrušenou akcí je červnový

Den Žďáru, který by se dle situace mohl koncem léta dostat na pořad festivalu Slavnosti jeřabin. Díky vládním opatřením již město může jednou do měsíce pořádat sobotní Farmářské trhy.

„Začneme 29. květnem, pak se trh bude opakovat 26. června, 24. července, 21. srpna, 8. září a poslední letošní Farmářský trh proběhne 16. října,“ plánuje Řezníčková. Akce se koná vždy na nám. Republiky, dopoledne od 8 do 11.30 hodin. **-lko-**

Svatojánské mše budou pod širým nebem

Hlavní pouť ke svatému Janu Nepomuckému na Zelené hoře se letos uskuteční o víkend 15. a 16. května a netradičně přinese mše pod širým nebem.

To nejen kvůli pandemickým opatřením, ale i z důvodu probíhající rekonstrukce poutního areálu. Svatojánská pouť je ve Žďáře vyhledávanou událostí a lidé si na tuto příležitost k uctění českého patrona stále častěji oblékají národní kroje.

Poutní chrám i polovina ambitů ale budou letos uzavřeny.

Jak pro ŽN vysvětluje správce farnosti P. Vladimír Vojtěch Záleský, důvodem jsou rozsáhlé opravy. „V kostele probíhá rekonstrukce podlahy, opravy štukové výzdoby, restaurování všech oltářů... Také pole poutníků nebude přístupné z důvodu zatravnování plochy,“ přibližuje farář. V zele-

nohorském areálu o pouti zůstane otevřena pouze polovina ambitů, kde lze zakoupit duchovní literaturu a suvenýry. Druhá část ambitů je staveništěm.

„Věřím, že se ale brzy dočkáme dlouho očekávané a překvapivé změny v podobě interiéru kostela. Prozatím musíme mít trpělivost a hlavní pouť slavit mimo areál na postaveném pódiu,“ uvádí P. Záleský.

Pódium bude vně poutních ambitů, s ozvučením a lavičkami pro poutníky. Všechny bohoslužby se uskuteční pod širým nebem. Snad tedy květen bude s počasím přívětivější než nejchladnější duben v novodobých dějinách.

Dle slov P. Záleského bude počet poutních bohoslužeb zachován jako v předchozích letech. První poutní mše svatá se koná v sobotu 15. 5.

od 17 hodin s doprovodem chrámového sboru Fons. Jitřní nedělní mše svatá začíná v 6 hodin, další v 7.30. Bohoslužby v 9 a v 10.30 bude celebrat a kázat žďárský „rodák“, nyní farář v Brně u sv. Augustina - P. Josef Novotný. První mši doprovodí zpěvem klášterská schola, druhou dětský sbor z baziliky. Dopoledne bude mše svatá ve 14.30 hodin s doprovodem scholy z Herálce. To vše se uskuteční za předpokladu, že se situace pandemie bude i nadále zlepšovat.

Jak P. Záleský uvádí, farnost by ráda při pouti oznámila termín slavnostního znovuotevření poutního kostela. Mše svatá se neslavily na Zelené hoře od poloviny října minulého roku. Nejprve kvůli protiepidemickým opatřením, pak nastoupily opravy areálu.

„Věřím, že ještě do prázdnin bude-

me moci obnovit pravidelné bohoslužby. Také naši průvodci jsou připraveni nastoupit hned, jak to situace dovolí. Pouť tedy bude v mírně nouzovém režimu, ale s jejím konáním rozhodně počítáme - o to více, když v letošním roce slavíme výročí 300 let od blahorečení sv. Jana Nepomuckého,“ připomíná farář.

Poutní čas zahájí sobotní průvod z baziliky na Zelenou horu. Procesí vyjde v 16 hodin. Tedy v případě příznivého počasí. V sobotu 15. 5. je svátek sv. Žofie a všichni víme, co to může znamenat... „Pokud by přišlo, přesunou se bohoslužby na jediné místo, které nám ‚nahore‘ ještě zbývá, a to je německá kaple. Děkuji všem, kdo se jakkoliv podílí na opravách Zelené hory a také všem příznivcům,“ vzkazuje P. Vladimír Vojtěch Záleský závěrem. **-lko-**

Tři sta let od blahorečení Jana Nepomuckého

K českému patronovi svatému Janu Nepomuckému se národ obrací o přímluvu již 300 let. Právě letos 31. května je významné výročí, kdy byl mučedník v roce 1721 blahorečen papežem Inocencem XIII. Tento den se v Praze poprvé konaly vodní slavnosti Navalis k počtě Jana Nepomuckého.

Následujícího roku kanonizační komise uznala čtyři zázraky související s Janem Nepomuckým, nám nejznámější je asi zachování jazyka v Janově hrobě. Později vědci upřesnili, že jde o mozkovou tkáň. Ale i tak je její uchování po staletí neobvyklé. Jan Nepomucký zemřel mučednickou smrtí 20. března 1393. Jeho tělo bylo svrženo z kamenného mostu do Vltavy. Zachycené u břehu jej vyzvedli cyriaci z nedalekého kláštera a ti Jana pohřbili.

Papež Benedikt XIII. prohlásil dne 19. března 1729 kanonizační bulou Christus Dominus Jana za svatého. Ostatky sv. Jana Nepomuckého jsou uloženy v chrámu sv. Víta.

Jak se dočteme např. na webu Matice Svatého Jana Nepomuckého, příčin Janovy mučednické smrti mohlo být několik, např. nepřátelství mezi králem Václavem IV. a arcibiskupem Jenštejnem.

Spor vyostřil v roce 1393. Jan mož-

SOCHA sv. Jana Nepomuckého na Karlově mostě od Jana Brokoffa je asi nejznámější podobou světce.

zdroj: Wikimedia.org

ná zemřel proto, že stvrdil volbu kladubského opata. Byl i úředníkem pražského arcibiskupa Jenštejna, králova úhlavního nepřítele. Dle jiných pramenů krále rozlítlo, když se jej opovážil kritizovat a nejznámější legenda říká, že Jan nechtěl králi vyjít z povědní tajemství jeho manželky Žofie Bavorské. Král sám v mučirně pálil Jana na boku pochodní. Aby se definitivně zbavil umučeného těla, nechal je svrhnout večer do Vltavy. Místo dnes na Karlově mostě připomíná socha světce. Barokní sochy a boží muka se sva-

tým Janem Nepomuckým nalezneme na řadě míst v Česku, většinou na mostech či blízko vody.

Sv. Jan Nepomucký je jediným světce vedle Panny Marie, jehož svatost bývá naznačena hvězdami. Pět hvězd kolem jeho hlavy symbolizuje pět ran Kristových a pět liter

slova TACUI (mlčel jsem). Někdy má gesto prstu před ústy, náznak zachování zpovědního tajemství. V náručí drží kříž, popř. i palmu. Je nejen patronem kněží a zpovědního tajemství, ale i patronem lodníků, vorařů, mlynářů i samotných mostů. **-lko-**

Památka UNESCO získává...

(Dokončení ze str. 1)

Pak musely být práce přerušeny kvůli nízké teplotě. Navázáno na ně bude opět, až se v interiéru oteplí,“ vysvětluje kastelánka.

Na otázku, co je již hotové, Michaela Kokojanová vyjmenovává, že z nejvýznamnějších oprav je to nová fasáda kostela a dále pak téměř kompletní výměna oken.

„Část byla restaurovaná, ale větší část byla vyměněna, tak aby odpovídala autorově, tedy Santiniho, podobě. S tím je spojeno také zvětšení oken ve druhém patře, kdy se okna proloužila. Byly restaurovány všechny vchodové dveře,“ popisuje kastelánka.

Výmalbou již prošlo druhé patro chrámu, schodiště i přízemí, kde budou ještě práce pokračovat.

Na první pohled si také můžeme nad vstupy do kostela všimnout lesku venkovních kovaných hvězd. Byly nově pozlacené.

„Všechny opravy se ale netýkaly pouze změny vzhledu, některé části rekonstrukce jsou méně nápadné. Např. nové řešení okapových svodů. Vylepšovalo se také osvětlení interiéru a jeho ozvučení,“ vyjmenovává kastelánka ze spousty dílčích prací.

Dle jejích slov má být letos dokončeno restaurování sochařské výzdoby a obnovena podlaha, také se má dokončovat osvětlení a malovat interiér.

„Z venkovních prací nás kromě již zmíněného osetí čeká i přeložení dlažby ve dvou kaplích ambitu. Vznikne zde pietní místo a nový vodovod,“ informuje Michaela Kokojanová.

Půjčíme vám až 150 000 Kč

Oprava!

Volejte zdarma 800 888 120

Rychlý kontakt 608 083 011

www.faircredit.cz

Reprezentativní příklad RPSN vypočtený podle vzorce uvedeného v Příloze č. 1 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen "zákon"). Úvěr je poskytnut na 48 měsíců, průměrná měsíční splátka činí 1 800 Kč. Úroková sazba 35,53 % p.a. se mění po celou dobu trvání spotřebitelského úvěru (povinná administrativní poplatky činí 800 Kč odevzdání a hodnocení úvěru, 1 200 Kč celková částka v zaplacení, 6 600 Kč výše RPSN). **Průběh:** Úvěr je poskytnut na 48 měsíců, výše spotřebitelského úvěru je 40 000 Kč, úvěr je splácen 36 měsíci, průměrná měsíční splátka činí 2 832 Kč, úroková sazba 56,68 % p.a. se mění po celou dobu trvání spotřebitelského úvěru (povinná administrativní poplatky ve výši 500 Kč měsíčně, celková částka k zaplacení 101 952 Kč, výše RPSN dle reprezentativního příkladu je 108,00 %). Za splnění podmínek spotřebitelského úvěru není přibírána náhrada.

OCHRANA PROTI MODRÉMU SVĚTLU

BRÝLE PRO HOME OFFICE

OPTIK LÁLAL

budova polikliniky
Studentská 4
Žďár nad Sázavou

tel.: +420 566 690 271
e-mail: info@optiklatal.cz

WWW.OPTIKLATAL.CZ

Vzduchotechnika pro kulturák

Žďár se dočkal dlouhodobě očekávané dotace na modernizaci vzduchotechniky v Domě kultury. Peníze přijdou z operačního programu Životní prostředí – Výzva 21 a pokryjí 70 % uznatelných nákladů. Město už čeká jen na smlouvu se Státním fondem ŽP.

Jak vysvětluje místostarostka pro kulturu Ludmila Řezníčková (ANO 2011), vzduchotechnika v DK je stará jako stavba sama, tedy přes 30 let. Problém nastal paradoxně po rekonstrukci fasády a oken, kdy v zateplené budově přestala zastaralá jednotka stíhat vzduch měnit. To bylo znát hlavně při větších akcích a plesech. „Rekonstrukce vzduchotechniky je velmi nákladná věc a dlouhodobě jsme hledali možnosti různých

dotacních programů,“ ohlíží se místostarostka.

Součástí nového moderního zařízení bude rekuperační jednotka, která zlepší tepelný management budovy, dokáže sbírat odpadní teplo a využívat jej k dalšímu vytápění.

„Nová technologie přinese lepší a čistější vzduch, významnou úsporu energií, vyšší komfort, snížení emisí skleníkových plynů a tím zlepšení životního prostředí,“ poukazuje Řezníčková.

Hodnota akce dle projektové dokumentace je téměř 5,9 mil. Kč bez DPH. Městu se podařilo vysoutěžit cenu díla za necelých 3,5 mil. Kč. Tzn. o 2,3 mil. Kč nižší. Proveďte ji specializovaná firma z Brna. Výměna vzduchotechniky proběhne během června.

-lko-

Žďársko zvažuje vytvoření účelného svazku obcí

Kolem města Žďáru nad Sázavou se možná vytvoří dobrovolný svazek obcí, který bude společně řešit aktuální problémy ze života aglomerace. Podobné snahy se objevovaly již dříve, ale dle starosty Martina Mrkose (Žďár-ŽM) nikdy nebyly dotaženy.

Jednou z velkých příležitostí, proč funkční smysluplný svazek obcí vytvořit, je podle něho např. vývoj odpadové politiky státu. Žďárský starosta ve věci meziobecní spolupráce oslovil starosty správního obvodu Žďáru, který je pro ně obcí

s rozšířenou působností.

„Jedná se o 47 obcí. Myslím, že Žďár n. S. má jako regionální centrum sehrát roli lídra a nabídnout obcím pomocnou ruku,“ vysvětluje Mrkos a dodává, že město Žďár dokáže díky aparátu odborníků MěÚ vytvořit systém, který bude funkční i tzv. za cedulí Žďáru. Území Žďárska by se tak mohlo spojit skrz různé projekty a systémová řešení. „Návrh musí nyní projít obecními radami a zastupitelstvy. Odhaduji, že v létě bychom mohli vědět více,“ očekává žďárský starosta.

-lko-

Přijímání nových žáků pro školní rok 2021/2022

25. května a 3. června 2021

Talentové průzkumy proběhnou v budově ZUŠ, vždy od 16.00 do 17.30 h.

(Případné změny termínů, související s epidemickou situací a další aktuální informace, sledujte na stránkách školy.)

Hudební obor

• Pojď se stát hudebníkem!

od 6 let

Výtvarný obor /rozšířen o multimedia/

• Chceš vidět, co dokáže štětec ve tvých rukách?

od 5 let

Taneční obor

• Radujeme se z pohybu.

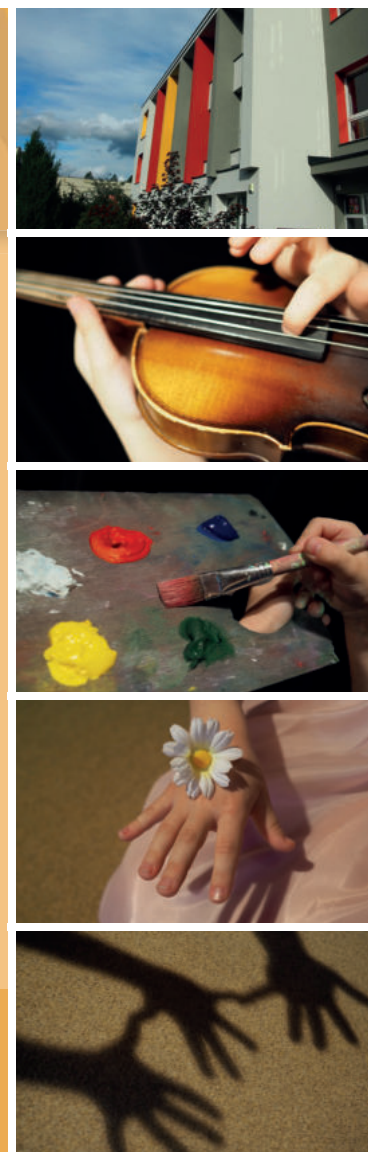
od 5 let

Literárně-dramatický obor

• Hrajeme divadlo.

od 5 let

ZUŠ Františka Drdly, příspěvková organizace,
Doležalovo náměstí 4, 591 01 Žďár nad Sázavou
tel.: 566 625 345, **www.zuszdaz.cz**

Žhavé téma Žďáru: Nakládání s odpady

Žďár chystá novou strategii odpadového hospodářství. Je závažným rozhodnutím pro chod města a život samotných občanů. Od roku 2030 již nebude možné ukládat odpad do země. **Více k tématu na str. 6**

Otázka pro zastupitelské kluby na květen:

■ Jakým směrem by se měl Žďár dle vašeho klubu vydat – a budete podávat konkrétní návrhy k odpadové strategii (např. po osvědčených zkušenostech jiných měst)?

Chtěli jsme odpuštění poplatků za děti

Dagmar Zvěřinová,
klub ČSSD

Vedení města v loňském roce rozhodlo o 14denním svozu odpadu. Bez konzultace se zastupiteli, bez vysvětlování občanům a bez jasné vize a koncepce. Až stížnosti překvapených občanů z postižených lokalit na zápach a nekonceptnost donutil město přehodnotit přístup k odpadovému hospodářství.

Zruší se 14denní svoz, město tomu říká posílení na letní měsíce a dokonce zapojí do tvorby metodiky i členy zastupitelstva. Je sice trochu pozdě, ale snad se podaří dohnat ztrátu, kterou město nabralo nečinností v případě strategie za ostatními městy.

Náš klub jeden motivační prvek před lety navrhoval – odpuštění poplatků pro rodiny na děti do šesti let. Ani tato drobná motivace nebyla přijata. Tak velmi doufáme, že to vše není jen výkřik na konci volebního období, jak náhlým zapojením zastupitelů zakrýt vlastní neschopnost.

Starý svět odpadů skončil

Martin Mrkos,
klub ŽDÁR-ŽM

V úvodu musí zaznít, že původcem odpadu není město, ale lidé. Město má pouze zákonnou povinnost odpad řešit (skládáním, tříděním, zpětným využitím apod.)

S rokem 2030 a povinností neukládat odpad do země se zásadně mění svět odpadů a uvažování o nich. Tvrdá realita je, že poplatky za odpady se

z tohoto důvodu zvýší. Jde jen o to, jak hodně a jak rychle.

Dalším aspektem je to, že poplatek za odpad je poplatkem kolektivním a vychází z určité odpadové solidarity. Nastavovat poplatek individuálně podle vyprodukovaného množství je prakticky nemožné, zvláště tam, kde jsou společné popelnice (panelové a bytové domy). Nejzodpovědnější třídí odpad u na tom poplatkově stejně jako ten, kdo vyniká obrovským konzumem a ani špetkou ochoty odpad třídit. Odpadová strategie tak musí jasně definovat, jak s odpady dále nakládat, jak zamezovat a předcházet jejich vzniku, jak motivovat producenty odpadů k větší ochotě třídit a jak nastavit poplatkovou politiku.

Starý svět odpadů skončil, odtud se změnou legislativy bude vše jinak. Ale obecně platí, čím méně odpadu a čím kvalitnější a intenzivnější třídění, tím bude odpadová ekonomika pro město, potažmo pro obyvatele, příznivější. Máme to každý ve svých rukou.

Chybí motivace i kontrola

Petr Stoček,
klub KSČM
a SPOZ

Z hospodaření s odpady se stává v poslední době systémový problém horského bramboru. Ustoupení od skládání odpadu a přechod na energetické využívání zbylého, nevytříděného komunálního odpadu je v současné době asi jediná cesta, ale s vysokými finančními nároky. Třídění je sice dílčím řešením problému, ovšem pro současnost jediným, jednoduchým, ale nedodržovaným důsledně. Chybí nejen motivace, ale také kontrola. Kontrola jak „u dveří“, tak v odvozu přeplněných kontejnerů. Náš návrh je jednoduchý – ať každý občan i firma hledá cestu u sebe, aby se prozatím efektivně využívaly stávající možnosti, a dále navrhuje zapojit se do celostátní strategie budování spaloven, což bude jistě hlavní náplní práce připravované pracovní skupiny pro vytvoření odpadové strategie města.

Kdo to zaplatí?

Jan Havlík,
klub
Změna 2018

Město šest let žilo z výsledků systému odpadového hospodářství nastaveného a vybudovaného firmou ODAS a Milošlavem Odvárkou. Od prodeje firmy ODAS, na kterém má svůj podíl současná koalice, se odpadům a rozvoji systému nikdo nevěnoval.

Zvyšování poplatků a ceny skládkového na dvojnásobek nelze eliminovat bez výrazného zvýšení příjmů. Vzhledem k tomu, že v Kraji Vysočina neexistuje

jiný způsob likvidace, než je skládkování, tak nelze předpokládat, že by v dohledné době cca 10 let došlo ke změně. Navíc můžeme předpokládat, že ceny spalování budou kopírovat ceny skládkování. Otázkou tedy je: Kdo to zaplatí? Původcem odpadu a jeho vlastníkem je obec a zajištění jeho likvidace je jednou ze základních povinností obce. Obyvatelé třídí a produkují podprůměrné množství ukládaného odpadu, proto budeme prosazovat zvýšení podílu města na financování odpadového hospodářství minimálně na trojnásobek stávajícího podílu podobně, jak tomu je v jiných městech. Nelze trestat občany města za to, že třídí, a je třeba je pozitivně motivovat v dalším snižování množství odpadů.

Osvěta a jasná finanční motivace

Zbyněk Vintr,
klub KDU-ČSL

Osobně se domnívám, že doby, kdy jsme byli v třídění odpadu na čele republiky, jsou již minulostí a máme co zlepšovat. Přišel čas vyměnit staré a často nevzhledné nádoby na třídění a vymyslet, jak co nejlépe využít další složky odpadu, který v současnosti končí na skládkách. Ukázalo se, že čtrnáctidenní svoz množství nevytříděného

odpadu nesnížil – žijeme v 21. století, kde fungují základní hygienické a kulturní standardy civilizovaného světa, a spíše než cestou omezování služeb bychom se měli vydat cestou osvěty a jasně koncipované finanční motivace.

Už dnes je zřejmé, že poplatky za likvidaci odpadu porostou, a bude jen a jen na zodpovědném přístupu každého z nás, jak strmý tento růst bude. Cíl nám jasně stanovily zákony: za 10 let už neuložíme do země nic a budeme se muset rozhodnout, zda zbývající nevytříděný odpad vozit do stávajících spaloven, nebo vybudovat vlastní zařízení na jeho zpracování na Vysočině – obojí bude drahé. Čím méně odpadu na zpracování zůstane, tím snadněji se nám bude hledat odpověď na otázku kam s ním.

Stát i kraj zaspaly

Jan Mokříš,
klub ODS

Města včetně Žďáru dělají pro odpadové hospodářství již velmi mnoho a zvládají to povětšinou velmi dobře. Třídíme, třídíme a snažíme se čím dál víc (dle mého většina z nás). Samozřejmě vše jde dělat ještě lépe – čistěji a precizněji, levněji však stěží.

A co dál? Zpracování vytříděného odpadu a jeho energetické využití však nemohou zařídit města. To bylo a je úkolem státu a eventuálně kraje. A tam se zatím spí či v lepším případě značně zaspalo.

Kde je nějaká kvalitní a jasná státní či krajská budoucí koncepce? Žďár si nemůže sám vybudovat spalovnu a stejně tak nebude většinu vytříděného odpadu sám recyklovat. Kde je tlak na výrobce, aby bylo balení výrobků minimalistické a více ekologické? Proč je vše na jedno použití? Některé věci jinak než zbytečně „přezabalené“ nepořídíte. Nejlepší odpad je přece ten nevyprodukovaný.

Tady přece nejde o peníze. Tady jde o to, v jakém stavu zanecháme planetu našim vnukům.

Chce to analýzu možností

Tomáš Augustýn,
Koalice TOP 09
a Svobodní

Nejprve je nutná analýza možností a variant, následně je položit na stůl podložené potřebnými čísly a pak je možné se bavit o tom, jaká z nich je nejlepší.

S odpady má město radit a pomáhat společnost ISNOV, která vznikla před 15 lety s cílem vytvoření jednotného systému nakládání s odpady v kraji. Za celou dobu nevytvořila však vůbec

nic, a teď nám má radit? Od zodpovědné místostarostky také stále jen slyšíme, že stávající systém je nejlepší, a jediné, co je potřeba, je, aby občané platili vyšší poplatky.

Proto je nutná pečlivá analýza několika variant jak s odpady nakládat, ale také jak odpadu předcházet. Pro mne bude důležitým kritériem i šetrnost k životnímu prostředí. Bohužel se musíme smířit s tím, že náklady na zpracování odpadu porostou a více peněz bude muset jít z rozpočtu města.

Zákon o odpadech nesplnil očekávání

Ludmila Řezníčková,
klub ANO 2011

Nový zákon o odpadech nesplnil očekávání tak, jak si obce a města představovaly. Přibývá povinností obcím ohledně třídění odpadů a jeho kvality, také v řešení širšího okruhu přestupků spojených s nakládáním s odpady. Rostou náklady spojené s nakládáním s odpady, chybí kapacity pro další využití směsných komunálních odpadů, které by neměly mířit na skládky apod.

(Pokračování na str. 6)

ZAHRÁDKÁŘSKÝ JARMARK

Plastia, Ždárská 313,
Nové Veselí

12. 4. - 29. 5. 2021*

PO - PÁ 9:00 - 17:30
SO 8:00 - 11:30

ZAVŘENO: 1. 5. 2021, 8. 5. 2021

- Samozavlažovací truhlíky a květináče
- Konvičky, rozprašovače
- Sazenice květin, zeleniny a bylin, semena, substráty, hnojiva

* Aktuální informace o přesném termínu sledujte, prosím, na www.facebook.com/plastiacz/ nebo na www.plastia.eu nebo Vám rádi bližší informace sdělíme na telefonní čísle 566 667 001.

** Slevový kupon je platný po vyplnění PSČ kupujícího v termínu od 12. 4. 2021 do 29. 5. 2021* pouze na Zahrádkářském jarmarku v areálu Plastia s.r.o.. Na 1 nákup lze uplatnit pouze 1 kupon. Slevy se nesčítají.

www.plastia.eu

Zelenina z truhlíku

Vsadte na chytré samozavlažování a proměňte balkón v zahradu plnou dobrot.

Ne každý má zahradu, ale skoro každý může sklízet vlastní salát, rajčata, ředkvičky či dokonce lilky. Přesvědčte se, že můžete váš balkón proměnit v rajskou zahradu. Na terase vám v truhlících porostou i papriky, okurky, cukety či dokonce hrášek. Pro ty, co vlastní balkón nemají, máme tip – pěstujte zeleninu na parapetu. Vybírat můžete z různých druhů salátů, ale krásně vám vyrostou i jarní cibulka.

Česká společnost Plastia nabízí samozavlažovací truhlíky v několika designech a velikostech. Díky chytrému samozavlažování budete zalévat až 3x méně než jste zvyklí. Prostřednictvím speciálních knotů, které propojují spodní nádobu s vodou s horní částí, si rostliny budou brát jen tolik vláhy, kolik potřebují, stejně přirozeně jako v přírodě – odspoda. Samozavlažovací truhlíky jsou vybaveny i odtokovým kanálem, kterým odtéče přebytečná voda. Tím nehrozí ani přemokření. Uvidíte, že se vám zelenina za péči odvděčí bohatou sklizní, která potěší celou rodinu.

Pro pěstování na balkónech a terasách je ideální plastová nádoba. Je lehká, takže se nepropadne k sousedům, a mimo sezónu se dobře skladuje. Mrkněte třeba na **velko-**

objemové truhlíky BERBERIS. Největší z nich, BERBERIS TRIO, pojme 3 x 18 litrů substrátu a celkem 27 litrů vody. S něčím takovým už můžete bez potíží pěstovat i vysoká tyčková rajčata s hlubokými kořeny, stejně jako lilky, cukety či dokonce menší odrůdy dýní! Navíc má odolná kolečka a madla. Přestože je naplněný truhlík pořádně těžký, manipulace s ním je hračka.

Silnou stránkou BERBERISU jsou jeho doplňky. Každá nádoba má jedinečný integrovaný systém pro upevnění rostlin. I vysokým keřům rajčat či lilků tak zajistíte opravdu stabilní oporu.

Nemáte na velkokapacitní truhlíky prostor? Sáhnete po **truhlíku BERBERIS dlouhém 60 nebo 80 cm.** Vybírat můžete z šesti různých odstínů, z nichž každý rozzáří váš parapet či balkón.

Do truhlíku zasadíte saláty všeho druhu, bylinky ale třeba i jahody či menší zeleninu, např. **převíslá rajčata** (např. odrůda **Thumbling Tom** nebo **zakrslá balkonová rajčata** (např. odrůda **Vilma**). Kombinovat můžete i bylinky. Berberis 60 i 80 má velkou zásobárnu vody s hladinoměrem a přepadem vody. K truhlíku můžete dokoupit i praktické háky pro upevnění na zábradlí.

Libušínská lípa musí dolů

SPECIÁLNÍ tomograf odhalil poškození lípy. Zeleně je zdravá hmota, modře dutina, žluto-červeně hniloba.
Zdroj: web města

Je poslední vzpomínkou na starý Libušín. Vzrostlá lípa před panelovými domy v ulici Dolní. Proti orteli skácel ji se vzedmula vlna nesouhlasu. Obyvatelé Libušína poslali starostovi petici.

Město si vyžádalo dendrologický posudek stromu. Jak se ukázalo, zapáskovaná plocha okolo velikána není nadarmo. Arborista a stromolezec Daniel Stach strom za přihlížení obyvatel důkladně vyšetřil metodou akustické tomografie a detailně zhodnotil rozsah poškození stromu. Sám také vylezl do koruny. Z vrchu uviděl trhliny, způsobené selháním tlakového větvení. Jak říká, dutina v kmeni a hniloba by byla ještě řešitelným úkolem, byť drahým. Lípu však odsoudila dřevokazná hou-

ba dřevomor kořenový, která roky v kořenech a kmeni žila nepozorována. Arborista našel plodnice, a to už je špatné. Tak poškozený strom může nečekaně v plném olistění spadnout. Mnohdy jej vyživují už jen vlasečnice.

Tato lípa má při své rozložitosti pořádnou váhu. Obyvatelé Libušína při on-line besedě uspořádané městem s odborníkem uznali jeho argumenty a chápou, že strom nelze zachránit. Starosta Martin Mrkos jim slíbil vysazení nového vzrostlého stromu. Dle arboristy však musí jít o odolný druh, protože dřevokazná houba z půdy jen tak nezmizí. Záznam celé on-line diskuze si lze vyslechnout na webu města.

-lko-

JARNÍ AKCE
SE SOUTĚŽÍ

BIOMAC
EKOPALIVA PRO VÁS

CO NAKOUPÍŠ, TO VYHRAJEŠ!

DŘEVĚNÉ BRIKETY **4,80** Kč/kg

DŘEVĚNÉ PELETY **4,86** Kč/kg

AKCE PLATÍ OD 1.4.2021 DO VYPRODÁNÍ ZÁSOB

Dobronín 605 151 173 prodejna.dobronin@biomac.cz
Lomnička – Tišnov 608 827 301 prodejna.tisnov@biomac.cz
Velké Meziříčí 773 110 045 prodejna.velkemezirici@biomac.cz
Ždírec nad Doubravou 775 875 046 prodejna.zdirec@biomac.cz

Minimalizace odpadu bude nutností

Od letoška začíná výrazné zdražování státních poplatků za skládkování odpadu, které dosáhne maxima za tunu v roce 2030.

Tehdy dojde na nejzásadnější legislativní změnu - ustoupení od skládkování.

■ Lenka Kopčáková

Od přechodu na energetické využívání zbylého komunálního odpadu v roce 2030 nás dělí devět let. Spalovnu nemáme a postavit nové zařízení na energetické využívání odpadu je legislativně i finančně velmi náročné. Když pomíneme vlny protestů z měst, kterých by se stavba mohla dotknout, tak proces projektování, vydání povolení a zahájení vlastní stavby může trvat i 10 let...

Podobné problémy v oblasti odpadového hospodářství trápí mnohá města na Vysočině.

Pro Žďár je inspirativní město Pacov na hranici Kraje Vysočina a Jihočeského kraje, coby jedna z nejlépe fungujících obcí s rozšířenou působností v oblasti odpadové politiky.

S argumenty na webu tohoto pěti-tisícového města se lze ztotožnit, Žďár řeší podobné problémy.

Dozvídáme se, že v ČR lze současně odpady energeticky využívat ve čtyřech spalovnách: v Brně, Praze, Liberci a Plzni. Spalovny však již dnes bojují s kapacitními možnostmi a je možné, že další odpady z jiných regionů přestanou brát.

Služby některých spaloven stojí až 2000 Kč za tunu odpadu. Nám nejbližší spalovna SAKO Brno dle informace žďárské místostarostky Ludmily Řezníčkové (ANO 2011) likviduje komunální odpad obcím za cenu kolem 1000 Kč za tunu.

Byť Žďár i Pacov odpovědně třídí odpad, třídění je pouze dílčím řešením problému. Důležitější je odpad vůbec neprodukovat nebo snížit jeho produkci na minimum...

Obě města vědí, že důležité je soustředit se hlavně na bioodpad. Jeho vytríděním lze výrazně snížit množství směsného odpadu a náklady na jeho skládkování. Žďár má dle místostarostky v třídění bioodpadu daleko lepší data než Pacov.

A když už jsme zavítali do pelhřimovského okresu, zajímavá novinka běží od dubna v Humpolci, kde zavedl systém svozu odpadu Door

HNÍZDO na separaci druhotných surovin využitelných z domácího odpadu má každá žďárská čtvrť.

Foto: Lenka Kopčáková

to Door pro rodinné domy.

Město Humpolec bezplatně poskytlo nádoby na tříděný odpad (bio, plast, kov a papír). Nádoby mají rodiny spolu s běžnou popelnicí postaveny přímo u „vlastních dveří“, odkud je svozová firma vyváží. Domácnostem z RD zapojeným do systému Door to Door Humpolec zpětně sníží poplatek za svoz a likvidaci odpadu.

Žďár chystá strategický odpadový plán

Ve Žďáru nad Sázavou současně běží příprava strategického plánu odpadového hospodářství a radnice se poohlíží po zkušenostech nejen v regionu.

K tématu v březnu distančně covidově zasedal Kontrolní výbor (KV) zastupitelstva města. Zápis najdeme na webu města.

Např. zaznělo, že ve Žďáru za poslední roky došlo k navýšení vývozu separovaného odpadu, papíru i plastu. „Občané Žďáru třídí dobře, takže zbytkového komunálního odpadu máme 180 kg na občana a rok,“ informuje Ludmila Řezníčková.

Oficiální množství na občana je 220 kg ročně. Číslo navýšuje započítaný velkoobjemový odpad. Ve srovnatelném Havlíčkově Brodě vykazují 320 kg na občana a rok. I tam běží čtrnáctidenní svoz, kdy Havlíčkův Brod se Žďárem inspiroval.

Žďár díky dobrému třídění ze strany občanů nezvyšoval poplatky za komunální odpad již 11 let. Platíme 580 Kč na občana a rok. Město se snaží občany motivovat zaváděním a rozšiřováním svozu bioodpadu,

zapůjčovalo či rozdávalo popelnice, hradí vývozy i jednou týdně. Bonusem Žďáru je, že má sběrný dvůr.

Nový zákon krom pozitivní motivace zavádí také širší paletu přestupků. Bude možné více kontrolovat nakládání s odpadem.

Hodnotí čtrnáctidenní svoz

Žďárský KV se zajímal hlavně o vyhodnocení čtrnáctidenního svozu SKO. Ten je jedním z kroků celkové strategie a postupu v rámci nakládání a hospodaření s odpady.

Jak stojí ve zprávě pro KV, zkušební čtrnáctidenní svoz ve Žďáře pomáhá optimalizovat náklady hospodaření s odpady, dopad na životní prostředí a ekologické chování do budoucna. Umožňuje uvolnit časový prostor pro svozy komodit, zlepšit nakládání s odpady v celém městě, umožnit např. více svážení bioodpadů.

Žďár nastavil zkušební provoz v lokalitách s rodinnými domy, kde mají domácnosti popelnice. Cílem je prověřit, zda jsou ve Žďáru na čtrnáctidenní svoz podmínky. Radnice sleduje i zkušenosti z jiných měst, kde mají plný nebo částečný čtrnáctidenní svoz, krom H. Brodu i Jihlavy a Olomouce.

Jak vyplývá ze zápisu KV, v počátcích zavádění systému byly reakce od občanů největší, nyní se řeší dílčí problémy. Bylo třeba počítat s navýšením objemu např. kvůli plenám, karanténě a hygienickým nárokům, během zimy i popelu z tuhých paliv. Někteří lidé si přikoupili další popelnici (celkem 12 ks), někde vyměnili popelnice za kontejnery. Více nádob je jim vyváženo za stejnou cenu. Město Žďár také posílilo odvoz papíru, aktuálně běží dvakrát týdně v celém městě.

„Čtrnáctidenní svoz se nám osvěd-

čil, během léta budeme z hygienických důvodů svozy posilovat na týdně,“ uvádí místostarostka Ludmila Řezníčková. Čtrnáctidenní svoz bude dle jejích slov pokračovat nejméně do aktualizace nové strategie, která určí další plán.

Rodí se nová vyhláška o poplatku

Tvůrci žďárské koncepce krom nového systému nakládání s odpady musí předložit i novou vyhlášku o místním poplatku. Ten je dle nové legislativy jinak koncipován. Mění se také poplatek státu za skládkování.

Od 1. 1. 2021 skládka v Ronově (kam Žďár vyváží) navýšila poplatek o 195 Kč bez DPH na každou tunu (to obnáší navýšení o 1 mil. Kč). Pokud nedojde ke změnám v hospodaření s odpady, tak by se Žďáru mohly v roce 2030 zvýšit náklady o 10 mil. Kč.

Dle místostarostky Ludmily Řezníčkové snad budou základní principy nové strategie odpadového hospodářství pro město Žďár nad Sázavou předloženy před začátkem prázdnin.

Prostor pro politiku

„Všechny politické strany v zastupitelstvu města budou slyšet, jakým směrem chceme jít dál,“ uvádí místostarostka Řezníčková. Žďárské pracovní skupině pod jejím vedením pomáhá s aktualizací strategie odpadového hospodářství Martina Vrbová, manažerka Integrovaného systému nakládání s odpady v Kraji Vysočina (ISNOV) pro Sdružení obcí Vysočiny. „Tato pracovní skupina bude veškeré výstupy předkládat Řídícímu výboru pro odpady, kde je každá ze stran zastoupená jedním členem,“ vysvětluje místostarostka.

Žďár podle ní sleduje příklady dobré praxe, ale jen některé z nich lze paušálně využít. „Zmiňovaný systém Door to Door nepovažují za vhodný pro sídliště, a ani mnoho obyvatel rodinných domů nemá zájem o popelnice a sáčky s odpady přímo před domem,“ říká.

Důležitá je dle Řezníčkové ekologická výchova dětí a mladých lidí, aby pochopili, že odpad je surovinou k využití. Prvotní je ovšem předcházet vzniku odpadů.

„Jsem zároveň přesvědčena, že v systému odpadového hospodářství chybí zejména pobídky od státu a krajů směrem k podnikatelským aktivitám na zpracovatelské závody, které by mohly více využívat vytríděné komodity odpadů,“ uzavírá Ludmila Řezníčková.

Žhavé téma Žďáru...

(Dokončení ze str. 4)

Naše město i v minulosti odpovědně činilo a stále činí kroky ke snížení produkce odpadů a lepšímu třídění. Vloni byl spuštěn zkušební 14denní svoz směsného komunálního odpadu ve vybraných lokalitách s rodinnými domy. Jsme zároveň jedno z měst, které je na vysoké úrovni nakládání s bioodpadem, rozdáváme biopopelnice, kompostéry. Máme sběrná hnízda vybavená i na sběr olejů, elektroodpadu, kovů, ve městě je provozován sběrný dvůr, kde občané odkládají mnoho svých odpadů zdarma.

Na základě probíhající analýzy hospodaření s odpady města bude jako další krok zpracována aktualizace strategie. Spolu se strategií bude letos zpracována i nová poplatková vyhláška. Přípravovaná strategie s odpady nás nasměruje ke konkrétním úpravám systému hospodaření s odpady tak, aby odpovídal nové legislativě a byl ekologicky i ekonomicky pro město udržitelný. Počítáme i s inspirací z jiných měst, vždy však budeme muset zohlednit především naše místní podmínky.

-lko-

Stomatologové o víkendech

1. 5. B Smile s.r.o., Osová Bitýška 303 (566 536 712)

2. 5. BLADENT s.r.o., Štursova 111, N. Město n/M. (566 616 904)

8. 5. MUDr. Kateřina Pařízková, Studentská 7, ZR (566 690 130)

9. 5. BLADENT s.r.o., Štursova 111, N. Město n/M. (566 616 904)

15. a 16. 5. lékař stomatolog Péter Ilkó, Dům zdraví, V. Meziříčí (720 152 158)

22. a 23. 5. MUDr. Petr Foltan, Herálec 81 (774 900 858)

29. 5. MUDr. Jan Kopecký, Poliklinika ŽDAS, Strojírenská 6, ZR (566 643 012)

30. 5. MUDr. Marcela Koutská, Sněžné 134 (566 664 342)

Ordinační doba: 9.00-12.00, aktuální LPS sledujte na www.nnm.cz.

Čtenářka: Posledního vězníka jsem znala

Na náš článek o zvláštních žďárských povoláních, který jsme uvedli v březnovém vydání ŽN na str. 10, reaguje čtenářka podepsaná jako L. Kuncová z Veselské ulice.

Dle knihy žďárského kantora a kronikáře Františka Mokrého jsme tehdy psali o povolání vězníka při far-

DŮM Martínkových č. p. 47 ve Veselské ulici (vpravo), kde poslední městský vězník zemřel. Snímek je z třicátých let 20. století.

Zdroj: Žďárský uličník autora M. Lopaura, str. 174.

ním kostele sv. Prokopa. Pamětnice však našla nepřesnost. A to v této větě, převzaté z knihy F. Mokrého:

...Posledním vězníkem města Žďaru byl Ignác (Hynek) Musil, zvaný Nácek, který zemřel v roce 1938 (nar. 1864)... Na konci svého života již nebyl zdravého rozumu a skončil v ústavu chorobomyslných.

Čtenářka se o vzpomínky z dětství s naší redakcí podělila. Nechme již mluvit paní Kuncovou:

Vážená redakce,

reaguji na Váš článek, ve kterém bylo psáno o posledním vězníku Ignáci Musilovi.

Pan Musil nebyl v ústavu chorobomyslných, ale bydlel v domě svých rodičů, ve Veselské ulici, č. p. 47. Dobře si na něj pamatuji. Byl to menší čiperný stařík. Chodil si do města k panu Tomanovi pro noviny a brával mě s sebou. Mám fotografii, kde je s našimi příbuznými. Protože stojí v zadní řadě, je mu vidět jen půlka hlavy.

Zemřel také u nás. Maminka mu nesla ráno do podkrovní, kde bydlel, snídani a za chvíli běžela dolů a křičela, že je mrtvý.

Podle toho si myslím, že zemřel v noci ve spánku. Kde byl pohřben nevím, rodiče říkali, že měl syna, který ho nechal převést do svého bydliště. Kde to bylo, nevím. Byla jsem malá, bylo mně kolem čtyř roků.

L. Kuncová

Do společnosti Rodos kovo s.r.o.
– lisovna termosetických plastů,
se sídlem ve Velkém Meziříčí hledáme:

**PRACOVNÍKA DO VÝROBY SE ZAMĚŘENÍM
NA SEŘIZOVÁNÍ LISŮ A ÚDRŽBU FOREM**

(třísměnný provoz – víkendy volné)

**TECHNOLOGA VÝROBY DO LISOVNY
TERMOSETICKÝCH PLASTŮ**

(ranní směna)

**Více informací na:
www.rodos.cz záložka KARIÉRA**

z05-muM

EURPAL

**přijmeme pracovníka
do výkupu palet
v provozovně
Žďár nad Sázavou**

(nejlépe zdatného důchodce)

**Info: 602 711 556
nebo 736 484 701**

z05-euM

Týmová práce
Stabilní měsíční mzda
Čisté pracovní prostředí

Teleflex Žďár nad Sázavou
www.prace-teleflex-zs.cz

**Přijmeme kolegy na tyto
pracovní pozice:**

- Operátor/ka výroby
- Operátor/ka čistého skladu
- Elektrotechnik strojní údržby – vyhl. 50/1978 Sb.
- Seřizovač

Zašlete nám svůj životopis a pracujte s námi pro život!

+420 566 510 444 | kariera.zdar@teleflex.com

z05-tfxm

Cílem Žďáru je ekologie a úspornost

Žďár chce zodpovědně hospodařit s energiemi a redukovat emise skleníkových plynů. V minulosti již dosáhl poklesu spotřeby energií zateplením městských budov a výměnou oken.

■ Lenka Kopčáková

Na realizaci projektu Energetický management pro Žďár nad Sázavou získala radnice 95% dotaci z Operačního programu Zaměstnanost, vyhlášeného loni Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR.

Při celkové ceně projektu 2,3 miliónu Kč dodá Žďár asi 114 tisíc Kč.

Projekt řeší rozšíření systému energetického managementu (SEM) dle normy ISO 50001 na všechny budovy města a soustavu veřejného osvětlení.

Jak informuje starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM), současně je pod SEM kontinuálně sledováno 12 budov, zejména mateřské a základní školy a základní umělecká škola. Spotřebu energií a vody tu statisticky zaznamenává software E-manažer.

„Nám se nyní díky dotaci podařilo rozšířit energetický management na zbývajících 74 městských budov, včetně osvětlení města.

Na projekt jsme získali poměrně štědré dotaci a na nás zbývá uhradit 5 % nákladů,“ vítá starosta. Je názoru, že jestli je v něčem zakopaný ekologický a ekonomický poklad města, pak je to právě energetika města a její moderní management.

K realizaci projektu však odborníci potřebují data. Nejprve tedy v rámci SEM proběhne evidence městského majetku z energetického hlediska, následně budou sbírána a vyhodnocována data o spotřebě, výstupem budou úsporná opatření.

„Pokud ale chceme dál snižovat uhlí-

PRVNÍ zelenou střechu ve Žďáru měla loni poliklinika. Ozdobí ji netřesky a květy rozhodníků. V létě zelená střecha budovu příjemně ochladí a v zimě poskytuje tepelnou izolaci. Snímek ze zakládání zelené střechy. V popředí ředitelka polikliniky Ilona Komínková.

Foto: archiv Poliklinika, p.o.

kovou stopu i finanční zátěž městských budov, tak musíme aplikovat moderní technologie a regulaci,“ plánuje starosta. Současné trendy energií a důraz na omezování produkce skleníkových plynů naznačují, že energie budou v budoucnu stále dražší. Na to chce být město připraveno.

Dotovaný projekt k nastavení implementace běží nyní od dubna a potrvá 24 měsíců. Moderní energetika města je dle starosty velká příležitost jak profilovat Žďár jako ekologické město a šetřit peníze v řádech milionů. Připomíná aktivitu spojenou se společností E.ON.

„Loni jsme jako první město v ČR instalovali pilotní projekt E.ONu, tedy 30 smart elektroměrů, které umožňují dálkový odečet odebíraného výkonu. A právě tyto výstupy jsou ideální pro odečet energetického managementu,“ vítá.

Každá městská budova bude mít brzy svoji kartu energetické náročnosti a bude plánován optimální systém vytápění budov s ohledem na

jejich obsazenost během 24 hodin a venkovní teplotu. To v globálu ušetří nemalé peníze.

Aby poklesla spotřeba energie, je třeba prvně investovat do úsporných opatření. Město vypracovalo Akční plán udržitelné energetiky a ochrany klimatu (anglicky SECAP), který je vstupenkou k dotacím z Evropské investiční banky.

Energetiku se radnice snaží pojmut s jasnou vizí úspor financí i šetření přírody. „Podařilo se nám na projekt získat specializovanou dotaci 79 tisíc € přímo z Evropské komise, kterou používají zatím jen čtyři města,“ uvádí starosta.

Podobně se Žďár zapojil do projektu EU City Calculator, který má evropským městům pomoci s výpočtem nástrojem na produkci skleníkových plynů a může v budoucnu otevřít další zdroj financí pro Žďár ze specializovaného fondu s názvem Horizont 2020.

Vlastní projekt je o využití nástroje,

který počítá produkci skleníkových plynů vzniklých z městské výstavby a spotřeby. Žďár by tak mohl s pomocí dotace systematicky minimalizovat důsledky při plánování a následné realizaci svých investičních akcí.

O výstupy z projektů města Žďáru mají zájem Energetická agentura Vysociny, žďárská průmyslovka, E.ON, Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku při Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a Sdružení energetických managerů měst a obcí.

Loni na podzim si Žďár s pomocí dotací pořídil první městský elektromobil, probíhá modernizace vzduchotechniky v Domě kultury či byla instalována rekuperační jednotka v MŠ Vančurova (pro úsporné vytápění a větrání) či automatické regulátory topení v ZUŠ Fr. Drdly.

Dílkem v mozaice spor energií bude letos již třetí zelená střecha na budově města. Vedle bývalého městského úřadu v horní části náměstí a budovy polikliniky se zelená střecha brzy ukáže i na sousedním objektu garáží a skladů.

-lko-

Co jsou skleníkové plyny

Některé plyny v zemské atmosféře zadržují sluneční teplo a nedovolí mu uniknout zpět do vesmíru. V důsledku lidské činnosti se koncentrace skleníkových plynů v atmosféře zvýšila. Jsou to hlavně oxid uhličitý (CO₂), methan, oxid dusný a fluorované plyny.

Nejběžnějším skleníkovým plynem zodpovědným za víc jak 63 % globálního oteplování způsobeného člověkem je CO₂. Jeho koncentrace v ovzduší je v současné době o 40 % vyšší, než tomu bylo na počátku industrializace. Methan má na svědomí 19 % globálního oteplování způsobeného lidskou činností a oxid dusný se podílí 6 %.

Lidem pomůže s oddlužením a exekucí

S odeznívající epidemiologickou krizí onemocnění covid-19 lze očekávat, že se naplno projeví krize sociální a ekonomická.

Řada lidí se dostane do dluhové pasti a nebudou schopni splácet své úvěry, půjčky, hypotéky. Dnes dluhové pasti a riziko pádu do chudoby hrozí i živnostníkům, kteří už rok nevydělávají.

Situaci ve Žďáře radnice bedlivě monitoruje a uzavřela spolupráci s respektovanou obecně prospěšnou organizací Člověk v tísni.

Od dubna je lidem na Městském úřadu na Žižkově ul. k dispozici poradna Člověk v tísni, která lidem pomůže řešit bezvýchodné situace, zastavit nezákonné exekuce či vyřešit oddlužení. Najdeme ji ve druhém patře, vpravo od schodiště, hned za kanceláří starosty, dveře č. 61.

Bezplatná poradna má otevřeno ve středu od 9 do 16 hodin a v úterý a ve čtvrtek dle objednávek. Dluhové poradenství je anonymní a diskrétní. Poradkyní je Šárka Lapčáková z

Žďár má nově poradnu Člověk v tísni

organizace Člověk v tísni.

Dle starosty Martina Mrkose (Žďár-ŽM) lze očekávat, že neblahé situace s rizikem pádu do chudoby porostou. „Nejedná se jen o dopady ekonomické krize, ale i o projev určitých systémových problémů, které legislativa v ČR související s exekutorským a věřitelským businessem přinesla. V ČR je asi 800 tisíc lidí v exekuci, což je 10 % dospělé populace. Kolem 300 tisíc lidí má dvě a více exekucí,“ argumentuje starosta.

To je dle Mrkose symbolem největšího selhání státu po revoluci. „Příkladem jsou amorální dětské exekuce. Situace, kdy se bagatelní dluhy, řádově ve stokorunách, vyšplhaly na desítky tisíc korun. Myslím, že v tomto stát selhal,“ dodává starosta.

Dle statistik se víc než polovina lidí v exekuci dostala do problémů vinou krátkodobých a spotřebních půjček.

Třetina tím řešila splátky za energie, nájem, telefon apod.

Starosta uvádí, že ve Žďáře je v exekuci necelých 8 % populace a v obcích s rozšířenou působností (ORP) na Žďársku do 6 %. Podívat se můžeme na webu mapaexekucí.cz.

Starosta Mrkos také poukazuje, že řadě lidí v dluhích a exekuci se nevyplácí pracovat a přesunuli se z běžné ekonomiky do tzv. šedé zóny. Živí se různými brigádami či prací na černo.

Dluhová past, exekuce a s tím spojené osobní problémy se projevují i poklesem důvěry v demokratické instituce.

„Zásadní je i dopad na děti. Zvýšená hladina stresu v rodinách vede k jejich horším výsledkům ve škole. Lidé nevědí jak zaplatit nájem a školní obědy, někdy neumí vyhodnotit riziko a ztrácí schopnost číst různé smlouvy,“ poukazuje Martin Mrkos.

Dlouhodobý existenční stres má negativní dopad na finanční gramotnost. Dle zahraničních studií u lidí

žijících dlouhodobě ve stresu klesá IQ až o deset bodů. Pak hůře vyhodnocují situaci.

Poradna má lidem pomoci se zastavením nezákonných exekucí, s oddlužením, může vyjednávat s věřiteli či exekutory, zmapovat závazky těchto lidí, pomoci s odkladem splátek, pomoci sestavit rodinný rozpočet, který je mnohdy exekucemi a různými odvody postižen. Poradí také jak komunikovat se soudy, pomůže v případech hrožící dražby a s konsolidací dluhů.

„Již jsem kontaktoval i starosty ORP, že služba je tu občanům k dispozici. Jednáme i s řediteli škol a sociálních služeb, u nichž se mohou potenciální klienti objevovat,“ informuje starosta Mrkos.

Organizace Člověk v tísni provoz žďárské poradny zajišťuje ze získaných grantů, město se podílí bezúplatnou zápůjčkou kanceláře. Poradna bude na žďárském úřadu k dispozici, dokud bude potřeba.

-lko-

STAREDO s.r.o.

Maršovská 1358, 592 31 Nové Město na Moravě

Stavební firma pracující v okolí NMNM, přijme do trvalého pracovního poměru pracovníky s praxí /vyučení není podmínkou/ v těchto oborech:

- zedník • obkladač
- mistr stavební výroby, stavbyvedoucí

Nástup dle oboustranné dohody. V případě zájmu zasílejte profesní životopis s kontaktem na sebe na e-mail: kutra@staredo.cz, tel: 724 143 323

Výzva: Pošlete nám svůj příspěvek na téma:

Moje první zaměstnání

Vstup do zaměstnání je bezesporu významnou událostí v životě každého z nás. A na první práci se nezapomíná stejně, jako se nezapomíná na první lásku. Nebo ne? Zkuste si vzpomenout na vaše první zaměstnání. Ne na brigádu o školních prázdninách, ale na opravdové zaměstnání, kterým jste nadobro vstupovali do celoživotního „pracovního procesu“.

Byla to pro vás velká změna, když jste přišli ze školního či učňovského prostředí? Jaké to bylo, kde a kdy? Co pro vás bylo nejobtížnější? A jak vás ostatní pracovníci přijali? Byli vstřícní, přátelští, nebo přezíráví, bez zájmu, či zkoušeli, co vydržíte? A jak vám dlouho trvalo, než jste se zapracovali?

Máte na své kolegy nějakou pěknou vzpomínku? Nebo na někoho, kdo se vás ujal? Prostřednictvím vaší vzpomínky můžete i bývalým spolupracovníkům poděkovat či jim něco vzkázat.

Své příspěvky, které budou otištěny v Jihlavských listech, pište na adresu klukan@jihlavske-listy.cz nebo pošlete na Jihlavské listy, Fritzova 34, 586 01 Jihlava.

PŘIJME OŠETŘOVATELE SKOTU NA FARMĚ KŘÍDLA

Požadujeme:

- praxi při zacházení se skotem
- řidiské oprávnění sk. B,T
- flexibilitu, samostatnost

Nabízíme:

- zajímavou různorodou práci při vývozu skotu
- mobilní telefon
- služební benefity

MOŽNÝ NÁSTUP OD 1.7.2021

V případě zájmu volejte nebo piště na:

JOKA-Mareček s.r.o.

Purkyňova 445/6

59102 Žďár nad Sázavou

jokamarecek@jokamarecek.cz, 602 484 482 - Ing. Mareček

www.jokamarecek.cz

JOPP Automotive s. r. o. hledá
pro pracoviště v **TŘEBÍČI** a ve **Velkém Meziříčí** nové kolegyně a kolegy:

TŘEBÍČ

- ✓ TEAM LEADER – třískové obrábění
- ✓ Operátoři CNC strojů a frézek ← náborový příspěvek 15.000,- Kč
- ✓ Operátoři vícevřetenových automatů

↑ náborový příspěvek 15.000,- Kč

VELKÉ MEZIŘÍČÍ

- ✓ Manipulant (distributor) do výroby
- ✓ Moderátor FMEA junior

Více informací o nabízených pracovních pozicích na:

@ hr-cz@jopp.com ☎ 563 031 231

JOPP Automotive Česká republika

BENEFITY: čisté a klidné prostředí firmy, příspěvek na dopravu, příspěvek na životní a penzijní pojištění, stravenkový paušál/dotované obědy, závodní stravování, sickdays, cafeterie (příspěvek na relaxační pobyty a další volnočasové aktivity), pracovní oblečení, termohrnek, ...

**PRACUJTE PRO JEDNU Z
NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍCH
FIREM V ČR**

nabízí

NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK

30.000,-

**A PŘIJME IHNED DO PRACOVNÍHO POMĚRU
ZAMĚSTNANCE NA TYTO POZICE:**

- **OPERÁTOR EDM STROJŮ**
- **CNC OBRÁBĚČ**
- **OBSLUHA TVÁŘECÍ LINKY**
- **KONTROLOR**
- **STROJNÍ ZÁMEČNÍK**
- **ELEKTRONIK**
- **NÁSTROJAŘ**
- **PROVOZNÍ ELEKTRIKÁŘ**

**Pro další informace o podmínkách výplaty
náborového příspěvku a nabízených pracovních
místech nás kontaktujte na**

www.mokov.com/kariera nebo 567 120 130-133 (8-15hod.)

Heraldickým detektivem po Žďársku

■ Naše vědomostní hra

Dnes přicházíme s dalším dílem našeho heraldického kvizu po Žďársku. Ani tentokrát nechybí nápovědy, takže buďte pozorní.

Na straně 15 se opět dozvíte, zda jste hádanky vyřešili správně.

Dřevorubec s jedlí

(Tajná obec č. 1)

Dnešní první tajná obec se nachází severně od Žďáru. Na její obecní pečeti z roku 1749 je drvař porážející jehličnatý strom. V okolí obce totiž kdysi pracovaly čtyři skelné hutě a ty nějakého dřeva spálily...

Na novodobém znaku uděleném obci v roce 2011 je v modrém štítě nad volným mostem se třemi oblouky vpravo jedle se zásekem v kmeni a vlevo dřevorubec držící kosmo sekeru-širočinu, vše stříbrné. Nahoře uprostřed lilie provázená dvěma šesticípy hvězdami, vše zlaté.

Obec sklářů a drvařů

Tříobloukový Valentův most se do znaku nedostal náhodou. Je pro obec jak historickou dominantou, tak i symbolem sounáležitosti. V roce 1856 spojil přes řeku Svratku dvě osady stejného názvu. Na kamenní u mostu je vyznačena zemská hranice Čechy-Morava.

Moravská část obce je starší a má přízvisko „na Moravě“.

A teď nápověda: Osada byla založena po roce 1250 Heroldem (Gerhardem) z Obrán, synem zakladatele žďárského kláštera. V roce 1366 kroniky zaznamenaly svár mezi novoměstským panstvím a žďárským klášterem o sporné hranici. Nakonec byla moravská osada přiřknuta Novoměstskému a klášter získal lesy nalevo od pramene řeky.

Na české straně byla založena osada s přízviskem „Český“. Patřila k rychmburskému panství. Písemně je doložena r. 1456.

V okolí obce v minulosti fungovaly čtyři skelné hutě. Ta nejstarší s názvem Mariánská huť tavila tabulové sklo již v roce 1604. Později přibrala výrobu skla dutého a barevného. Sklárna pracovala až do roku 1914 a vyučil se tu např. zakladatel

KAMENNÝ Valentův most spojuje od roku 1856 moravskou a českou stranu obce. Zdroj: www.vysocina.eu

škrdlovické hutě Emanuel Beránek.

V 18. a 19. století se také v okolí těžila železná ruda pro kadovké a novoměstské železářny.

Původní kostel ze 16. století v obci byl zasvěcen sv. Kateřině. Po zásahu bleskem jej v r. 1784 nahradil chrám Páně v klasicistním stylu. Moravská i česká osada byly v roce 1951 sloučeny v jednu obec. Má kolem 1300 obyvatel. Místní části nesou názvy Brušovec, Plac, Kocanda, Mariánská huť, Kuchyně a Famílie.

Jak se želva ocitla v erbu

(Tajná obec č. 2)

Druhá tajná obec má ve znaku želvu. Novodobý znak byl obci udělen v roce 1998 a vychází z barokního znaku nalezeného na zdejší rychtě.

V červeném štítě pod stříbrným břevnem je stříbrná želva se zlatým krúněm. Hlava štítu je třikrát zlatě-červeně polcená, v ní stojí čtyři lvi opačných barev.

Želva v obecním znaku odkazuje na santiniiovskou symboliku. Nese ji nejvýznamnější památka obce, kostel zasvěcený památce Navštívení Panny Marie. Význam čtyř lvů v obecním znaku se zatím nepodařilo dohledat. Faktem ale je, že lev provází české a moravské erby již od dob Přemysla Otakara I. Na markraběcí pečeti jeho staršího bratra Vladislava Jindřicha se vůbec poprvé lev objevil v r. 1213.

Víra, věrnost, trpělivost

Tajná obec leží jihovýchodně od Žďáru a založil ji nejspíš žďárský klášter. První písemná zmínka o ní je z roku 1341, dokládá existenci fary. Rychta tu ve stejné době bývala největším statkem s pozemky o výměře až 85 ha.

Název obce zřejmě povstal od osobního jména Ubyčest, neboť k roku 1341 se váže záznam sporu o

desátky fary v Ubči.

O poutním kostele Navštívení Panny Marie je nejstarší zmínka v roce 1672. Dle legendy jej nechal postavit ještě před rokem 1234 pán zdejšího panství Mikuláš Smil. Za třicetileté války byl svatostánek velmi poškozen, takže jej žďárský opat Václav Vejmluva nechal zbořit a v roce 1730 začala dle projektu Jana Blažeje Santiniho Aichla stavba kostela nového.

Trvala do roku 1735 a provedl ji asi již Santiniho následovník, stavitel František Witinhofer.

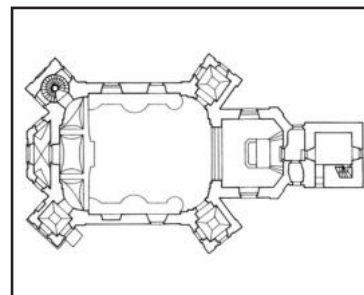
Půdorys poutního kostela má tvar želvy, připomínající vlastnosti Panny Marie, tedy stálost ve víře, věrnost, trpělivost...

Latinské slovo „testudo“ znamená nejen želvu, ale zde i záštitu milostné sošky Madony. Želva coby symbol cudnosti v křesťanství také značila ideál dobré manželky. Ta by stejně jako želva neměla mít jazyk a nikdy neopouštěť svůj krúně (želvy samozřejmě jazyk mají, jen jej nemožnou vystrčit...) Nicméně, cudná žena měla být mlčenlivá a zdržovat se doma.

Obdélníková loď se zkosenými rohy představuje želví tělo, nárožní čtvercové kaple - nohy, mělký presbytář se seříznutými východními rohy - krk, polygonální sakristie - hlavu a západní kaple, předsíň - ocas želvy.

Oba poutní svatostánky mají krom symboliky ještě jedno společné. Po požáru kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře byla v r. 1784 do tohoto kostela přenesena barokní kazatelna s reliéfem umučení sv. Jana Nepomuckého.

Jak pro ŽN potvrzuje kastelán-

Půdorys kostela ve tvaru želvy. Návrh Jana Santiniho Aichla.

Zdroj: www.santini.cz

ka žďárského svatojánského kostela Michaela Kokojanová, originální kazatelna ze Zelené hory zůstává stále v obci. „Je na ní vyobrazen reliéf shazování Jana Nepomuckého do Vltavy. Současná kazatelna v poutním kostele je již pozdější kopie původní kazatelny. Je o něco subtilnější, má menší uměleckou kvalitu vyobrazení, ale reliéf je svým významem totožný,“ říká kastelánka. Vracení originální kazatelny na Zelenou horu není v plánu.

V obci se konají dvě slavné poutě vztahující se k Panně Marii (31. 5. a 8. 9.). V parku u řeky stojí od roku 2010 další dominanta obce. Asi nepřekvapí, že je to obří želva od sochaře Michala Olšiaka.

DETAIL reliéfu svržení sv. Jana Nepomuckého do Vltavy, který známe z barokní kazatelny na Zelené hoře. Věděli jste, že ve Žďáře je kopie? Originál (vpravo) najdeme v kostele naší tajné obce. Zdroj: net.a Regionální muzeum Žďár n.S.

Ryba na barokní pečeti

(Tajná obec č. 3)

I naše třetí tajná obec má souvislost se založením kláštera, pod který patřila. Novodobý znak byl obci udělen v roce 2005. Navrhl jej uznávaný český heraldik Jiří Louda.

V horní části zlato-modře děleného štítu jsou černé zkřížené ostrve, dole dvě stříbrná vlnitá břevna přelozaná zlatou rybou.

Ostrve odkazují na fakt, že od 14. století měl žďárský klášter řadu výsad udělených pány z Lipé a Lichtenburka. Ti jako všichni Ronovci užívali erb černých skřížených ostrvů na zlatém štítu.

Ryba položená na modrobílých pruhy (symbol vody) odkazuje na nejstarší barokní pečeť obce, na níž byla právě ryba na vodě. Ta se i objevovala na razítkách obce ještě ve 20. století.

Noví osadníci neplatili

Písemné zmínky z doby zakládání cisterciáckého kláštera jsou nedostatečné, ale naše tajná osada severovýchodně od Žďáru je nejspíš jednou z nejstarších. Asi existovala již před r. 1264, i když první písemný doklad o ní je z r. 1407.

Malá nápověda: Její název je typický pro osady zakládáné ve 13. a 14.

století. Za to, že lidé vykáceli les a přeměnili jej v pole, byli po určité lhůtě osvobozeni od poplatků. Osvobození se řeklo staročesky lhůta.

Obec zemědělců a uhlířů se stala významným hospodářským centrem, stál tu mlýn, vyhlášený široko daleko.

(Pokračování na str. 12)

Participativní rozpočet nově zjednodušil

Ve Žďáře platí nová pravidla participativního rozpočtu (PR). Schválila je 15. března rada města.

Tentokrát město pro PR vyhradilo sumu 600 tis. Kč. Rozhodnout o ní může veřejnost dle stanovených pravidel.

„Byť je letošní rok kvůli covidové situaci rokem ekonomicky nejistým a náročným, rozhodli jsme se v participativním rozpočtu pokračovat. I kdy příznáváme, že nad jeho existencí se vznášel otázník,“ uvádí místostarostka Romana Bělohávková (KDU-ČSL), mající v gesci i metodiku pro finanční výbor zastupitelstva města.

PR dostal určitých změn. Nově bude vyhlašován vždy jednou za dva roky. Podání návrhu ale bude pro občany jednodušší. Stačí poslat své nápady a podněty ke zlepšení svého města.

V prvním roce vyhlášení probíhá sběr od občanů Žďáru. Přihlásit se s návrhem do oblasti sportu, veřejného prostoru či kultury může kaž-

dý Žďárák starší 18 let. Dle podmínek však návrhy musí být v souladu s územním plánem a strategií rozvoje města. Čas na podání návrhů máme letos až do 30. září.

S ohledem na celkový finanční objem PR komise vybere od dvou do pěti návrhů, které úřad v následujícím roce zpracuje do podoby jednoduchého projektu, včetně jeho rozpočtu.

Brzy na jaře v roce 2022 proběhne veřejná prezentace a diskuze o návrzích. Hlasovat o nich mohou občané nad 15 let. Lidé se také mohou vyjádřit on-line či písemně v dotaznících k jednotlivým projektům.

Hlasování potrvá do konce března 2022 a Žďárci rozhodnou, který nebo které z projektů budou realizovány. Schválení výsledku ještě potvrdí rada města a projekt bude zapracován do rozpočtu města roku 2023. K realizaci vítězného návrhu dojde třetí rok od vyhlášení soutěže.

Participativní rozpočet zavedl Žďár v roce 2016 a byl jím tehdy první pomyslnou vlašťovkou na Vysočině. Cílem záměru bylo od samého začátku dát Žďárákům možnost se zapojit do vytváření přívětivého prostředí, ve kterém sami žijí a pohybují se. „Jejich potřeby ale mohou být někdy přehlédnuty těmi, kteří plánují změny města jako celku,“ uvádí místostarostka. Dodává, že PR tehdy začínal na 150 tisících, což se ukázalo jako nedostatečné. Objem se během let zvedal. „Letošních 600 tis. Kč je adekvátní městu naší velikosti,“ soudí.

Díky PR byly v minulosti realizovány věci, které zpříjemnily život hlavně dětem a mládeži. Ať to byla rekonstrukce hřiště v Dolní ulici nebo hřiště v ul. Bří Čapků a ve vnitrobloku Palachovy ulice.

Jako každá zaváděná věc, i participativní rozpočet prodělal pomyslné dětské nemoci. Po zkušenostech se přizpůsobuje současným podmín-

kám a reaguje na zádrhly řešení v minulých letech. Krom zjednodušení zadávacích podmínek pro občany se realizace projektů rozkládá do delšího časového úseku.

Nedostatkem je, že z minulých let zůstaly Žďáru viset některé projekty a ty nyní musí město dohánět. „Naším občanům dlužíme z PR roku 2019 psí park a hřiště Polní-Lesní. Oboje bude zrealizováno letos. Jen pro představu, revitalizace hřiště bude stát 400 tisíc Kč. Doufali jsme v dotaci, ale již víme, že na ni nedosáhneme. Celou stavbu zaplatí město,“ uvádí místostarostka.

Participativní rozpočet je nástrojem, který si získává oblibu u samospráv napříč republikou. Ve Žďáře jej má na starosti Radka Remarová, která se mu coby koordinátorka věnuje od prvopočátku. Nyní je i mentorem pro města, která s PR teprve začínají. Třeba Novému Městu na Moravě. **-lko-**

Heraldickým detektivem...

(Dokončení ze str. 11)

O tom, že se jednalo o osadníky českého původu, lze usuzovat dle jejich jmen, ale i podle toho, že české osady odváděly desátky na den sv. Jiří a sv. Václava. Německé je odváděly na sv. Michala.

Obcí protéká potok Staviště, který je levostranným přítokem řeky Sázavy. V letech 1980 až 1991 byla obec součástí Žďáru nad Sázavou. Nyní je samostatná a žije tu kolem 220 obyvatel.

TŘETÍ tajná obec z leteckého pohledu. Zdroj: web obce

Lípa na zeleném návrší

(tajná obec č. 4)

Poslední dnešní tajná obec má ve znaku lípu ve stříbrném štítě. Vyrůstá ze zeleného návrší se třemi stříbrnými pětistými květy majícími zelené středy. Znak byl obci udělen v roce 2007. Právě ono návrší je nápořádou. No a lip je v obci dodnes spousta.

Krčma na stráni prosperovala

Dějiny obce souvisí se stavbou žďárského kláštera. Tam, kde je dnes nejbližší obec Lhotka, se tehdy činila pila. Všude rostl prales a pilu šlo vybudovat jen na vyžádané mytíně, kterou už předtím vytvořili uhlíři z velmi staré osady Jámy.

Napůl cesty mezi klášterem a pilou, severovýchodně od Žďáru, byla kvůli nebezpečí ohně vybudována na vysoké stráni pilárna, v níž se kovaly pilové listy. Časem v půlkruhu kolem pilárny vznikla klášterní osada - naše budoucí tajná obec.

Měli tu rychtu a od samého začátku i prosperující krčmu. Ležela zrovna na frekventované cestě z kláštera na pilu a žízeň po namáhavé cestě byla náramná. Cesta pokračovala východně do - panem Bočkem z Obřan stavěného Bočkova (budoucího Nového Města).

První písemná zmínka o obci je z roku 1407. Ve výroční zprávě opatského kláštera o obcích byla vedena jako Alta willa, což je latinsky „Strán

TYPICKÁ kaplička na návsi. Zdroj: web obce

vysoká“.

Protože je naše tajná obec vysoko na stráni, klidně se mohla jmenovat i Strán. Nakonec je to jinak. Trochu chytákem je dvojité „W“, které se po několika století psalo na začátku jednoslovného názvu obce. To z důvodu, že jednoduché „V“ se tehdy skoro nepoužívalo.

Mezi pamětihodnostmi obce patří kaplička na návsi a socha svatého Jana Nepomuckého z r. 1733.

Přípravila: Lenka Kopčáková

Z dopisů naší redakce

Já na bráchu, brácha na mne za 3,5 miliónu

Už to je rok, co město poskytlo návratnou finanční výpomoc ve výši 2,35 mil. Kč své příspěvkové organizaci řízené ředitelem a radním PaedDr. Jaroslavem Ptáčkem (ODS), který porušil, jak konstatoval okresní, krajský i nejvyšší soud i posudek objednaný radnicí, zákoník práce v řetězení pracovního poměru na dobu určitou po dobu delší než 2 roky.

Po prohraném soudním sporu musel po 13 letech zaplatit více než 3,5 mil. Kč na náhradu platu a úrocích bývalé zaměstnankyni ZŠ Švermova. Roli užitečného hlupáka sehrál vedoucí odboru školství Sedlák, když v rozporu s konstatováním soudů píše, že potvrdili správnost postupu ředitele. Koalice ŽŽM, KDU-ČSL, ANO a ODS po roce nečinnosti a oddalování řešení nechala za 83 tis. Kč zpracovat u spřátelené firmy Frank Bold Advokáti „nezávislý“ právní posudek, který by měl poskytnout alibi řediteli ZŠ a radnímu Ptáčkovi. Jde o další vyhozené peníze města.

„Nezávislá“ právní firma Frank Bold není nezávislá, protože léta spolupracuje s aktivisty ze Žijeme Žďárem, ze kterého se odštěpili zastupitelé ŽĎÁR-ZIVÉ MĚSTO vedoucí radniční koalici. Přestože se potvrdila škoda velkého rozsa-

hu, tak většina zastupitelů nepodpořila usnesení, které by zavázalo radu města splnit povinnost uvedenou v § 38 odst. 6 zákona o obcích - uplatnit včas právo na náhradu škody na řediteli školy a rozhodnout, zda porušením zákoníku práce ředitel neporušil své zákonem stanovené povinnosti, což může být důvodem pro jeho odvolání z funkce.

„Nezávislý posudek“ i Změnou 2018 zpracovaný materiál s protinávrhem usnesení si můžete přečíst pod odkazem - 17. jednání zastupitelstva města na webu města. Většina zastupitelů včetně radního a poslance Zlesáka a radního odpovědného za školství a senátora Klementa se zdržela hlasování nebo byla proti a zapomněla na svůj slib dodržovat zákony a jednat v zájmu města a nikoliv ve prospěch svého koaličního kamaráda. Většina v zastupitelstvu sice znamená politickou moc ve městě, není ale bíanco šekem na porušování zákonů této republiky.

My, zastupitelé Změny 2018 uděláme všechno proto, aby bylo postupováno v souladu se zákonem a podle hesla - Padni, komu padni.

**Jaromír Brychta,
Miloslava Brychtová
a Jan Havlík
– zastupitelé Změny 2018**

Klub českých turistů

Sobotní vycházky pro veřejnost. Změna programu vyhrazena, respektujte vládní nařízení a hygienické požadavky ve veřejné dopravě a v kontaktu s ostatními. Vycházky lze absolvovat individuálně (I).

1. S. Rantířov – Čížov (13 km) v 9.15 nádr. ČD

8. S. Okolím Žďáru: Březí n. O.- Vatin – Žďár (15 km, I) 9.00

nádr. ČD

15. S. Okolím Žďáru: Pilák – Stržanov – Polníčka (13 km, I) 9.30 nádr. ČD

22. S. Okolím Žďáru: kolem Žďasu – Radonín (13 km, I) 9.00 nádr. ČD

29. S. Okolím Žďáru: Borky – Radostín – V. Dárko (16 km, I) 7.30 nádr. Bus.

Služby

Angličtina a němčina

■ Skupinové a individuální kurzy anglického a německého jazyka všech pokročilostí. Příprava na maturitu a zkoušku FCE. Skupinové kurzy zahajujeme vždy v únoru a září v rozsahu 18 výukových bloků a před zahájením máte možnost účastnit se zdarma 2 následových hodin. Individuální výuku nabízíme v průběhu roku dle dohody včetně Business and Technical English.

Systémy jakosti s.r.o., Horní 30, Žďár n.S. (HOTEL FIT, 4.p.), tel: 727 882 103, 566 620 261, www.systemy-jakosti.cz

Geodetické práce

■ Ing. Petr Novák, kancelář č. 506, Dolní 165/1, Žďár nad Sázavou, tel.: 732 207 358, e-mail: gp.novak@seznam.cz
Geodetické práce pro katastr nemovitostí a pro výstavbu. Zaměřování pozemků a staveb, vytyčování hranic, podklady pro projekty, zaměř. skut. provedení staveb.

Kamenictví

■ Kamenictví Cafourek, Jamská 1670/30, 591 01 Žďár nad Sáz., Tel: 603 293 136 www.kamenictvicafourek.cz, Pomníky – urnové, 1 a 2 hroby, přírodní materiály. Nápis a opravy písma. Doplňky: žula, nerez, bronz. Renovace pomníků.

Klimatizace

■ KLIMATIZACE-TEPELNÁ ČERPADLA-VZDUCHOTECHNIKA
Prodej, montáž, servis, pravidelné kontroly. www.svetklimatizaci.cz
Tel.: 728 385 371
Jihlavská 1148/16, Žďár nad Sázavou

OZNAMOVATEL

KOUPÍM

■ Koupím škrdlovické sklo - vázy mýsy tácy a jiné zajímavé druhy i celé komplety. Rychlé a slušné jednání platba v hotovosti. Tel.: 704787323

■ Výkup STARÝCH peřin. Tel.: 721 469 234

■ Koupím obrazy malířů: Němec, Zezula, Kosinka, Emler, Hanych, Sodomka, Lukášek, Macoun, Porš, Jambor, Fiala, Bubeníček, Panuška, Kaván a dalších. Tel: 603 294 594 5,6,7

Malíři

■ MALBEST, Nádražní 37/2, Žďár nad Sázavou, tel: 603 225 457-8. Veškeré malířské a natěračské práce včetně úklidu. Natěry fasád včetně lešení. Protipožární natěry včetně atestu, drobné zednické práce. www.malbest.estranky.cz

■ Chromý Pavel, Na Úvoze 16, Žďár nad Sázavou, tel: 604 327 730. Malby, natěry. Malby včetně úklidu. Natěry oken, střeš, dveří, fasád. Drobné zednické a obkladačské práce. e-mail: pavelpajos@seznam.cz

Krejčovství

■ Krejčovství Dita Horká. Jamská 30, Žďár nad Sázavou. Návrhy a šití na míru, stříhová služba, úpravy a opravy oděvu. Tel: 608 645 449

Opravy střech

■ Opravy střech, komínů, okapů, natěry, výmaz hřebenáčů, rozpočet zdarma. Tel.: 736 649 470

Prodej pevných paliv

■ UHLOPARK WOLF - rozvoz kvalitního bílinského uhlí OR2, OR1, KO a německých briquet za nejnižší ceny v okolí Žďáru n. S. Skládání až do vzdálenosti 7 m a výšky 2 m. Přistavení kontejneru, prodej písků a kameniva, autodoprava.

Tel. 733 536 004, e-mail: rudolfkrestan@seznam.cz, www.krestan-uhli-sterky-pisky.cz

Renovace vany

■ NOVÁ VANA DO STARÉ, bez bourání, záruka 5 let
Tel: 608 700 515
www.renovacevany.eu

Žaluzie

■ Bednář Svatopluk, prodej-montáž-servis stínící techniky, včetně venkov. rolet, text. rolet, sítí proti hmyzu a markýz.
Tel.608 111 995 www.zaluzie-bednar.cz

Zahradnictví

■ Zahradnictví u Chlubnů, nabízí: růže, okrasné stromky a keře, borůvky, sadbu, zeleniny, voskovky a balkonové květiny. Vypracujeme projekty a realizace zahrad. Otevřeno 7,30-17,30, tel. 607 285 194, 724 960 317, www.uchlubnu.cz

Astrologické okénko na květen 2021

Ilustrační obrázek: Pixabay.com

Období Býka

V pondělí 19. dubna nám Slunce vstoupilo do znamení Býka. Je to znamení pevné a ukazuje na období, v němž začíná příroda kvést, a my tak můžeme obdivovat její krásy.

Vše se najednou zdá být barevné, plné a živé. Všude je slyšet zpěv ptáků a jaro nabývá své nejkrásnější podoby. Člověk je součástí této scenérie a cítí se být silný. Také naše zahrada začíná vzkvétat a my z ní začínáme mít radost.

Člověk narozený ve znamení Býka je velmi silný, tvrdohlavý a umíněný, ale také má smysl pro krásu a symetrii.

Muži – Býci bývají často technicky nadaní a mají úžasné nápady, které jim mohou ostatní znamenit jen závidět, proto často pracují v praktických profesích, v nichž mohou svůj talent a zručnost uplatnit. Někteří jsou vynálezci, jiní experti přes moderní technologie nebo zahradníci. Býk zkrátka potřebuje vidět výsledky své práce a vynaloží veškerou energii na to, aby byl výsledek perfektní.

Muži - Býci mají také rádi své

pohodlí a domov, ale co nejvíce milují, je dobré jídlo. Proto bývají často statnější postavy a mívají ohromnou sílu.

Ženy – Býci bývají velmi krásné (vždyť se narodily v nejkrásnějším ročním období), milují květiny, mají estetické nadání a umí vykouzlit útulný domov. Milují svou rodinu, pro kterou se obětují.

Býci mají citlivý krk a krční páteř, ženy by se pak měly zaměřit více na štítnou žlázu a uzliny na krku. Mohou také trpět na bolesti hlavy nebo i potíže s močovými cestami. Velmi jim pomůže pobyt na čerstvém vzduchu nebo na zahrádce, a samozřejmě objetí milovaného člověka. Pro něj udělají všechno na světě!

Býci, kteří jsou narození mezi 20. - 30. dubnem, si poslední roky prochází velkými změnami a ostatní Býky to čeká v následujících letech. Tyto změny se budou týkat především zaměstnání, uzavírání minulosti a hledání vlastního životního zaměření. Změny se zřejmě dotknou i jejich citového života, ale není se čeho bát. Vše jistě dobře dopadne!

Horoskop vytvořila
Mgr. Lucie Poláková
www.luciepolakova.cz

Senioři žďárského pointu se aktivně činí

Žďárský Senior point se rychle zabydlil v Knihovně Matěje Josefa Sychry.

Ještě koncem loňského roku visel nad existencí obou pointů velký otazník. Nakonec Family a Senior point získaly příslibem krajskou dotaci. V rámci nové soutěže se ale tyto kontaktní kluby přátelské rodinám a seniorům administrativně rozdělily.

Family point zůstal na původním působišti RC Srdíčko na poliklinice, Senior point se od března činí v knihovně.

Jak informuje místostarostka pro sociální oblast Romana Bělohávková (KDU-ČSL), radní si nyní zjišťovali, jak je nové kontaktní místo v knihov-

ně seniory přijímáno.

„Doba je stále složitá a v oblasti Žďárska je situace s výskytem koronaviru výrazně horší než byla před měsícem. Přesto bylo milým překvapením, že senioři nové místo přijali velmi rychle a dobře,“ informuje místostarostka s tím, že point v prvním měsíci využil nebo kontaktovalo k 80 seniorů.

Oceňuje, že knihovna má z minulosti v práci se seniory velké zkušenosti a má na co navazovat. „Chci také poděkovat pracovním RC Srdíčko za jejich velice vstřícnou a hezkou spolupráci a plynulý přenos potřebných informací nynějšímu provozovateli Senior pointu,“ vzkazuje Romana Bělohávková. Zajímavým postřehem je pro radní zdat-

nost seniorů v on-line prostředí. To se ukázalo v jejich velké návštěvnosti při on-line přednáškách knihovny, kde historici regionálního muzea v době pandemie začali alespoň na dálku přibližovat zajímavosti kolem městského znaku a dějin lidské přítomnosti na Žďársku. Cestovatelka zase posluchače zabavila virtuální cestou po krásách Norska.

„Vypadá to, že naši senioři jsou opravdu v on-line prostředí zdatní, takže ředitel knihovny Roman Kratochvíl plánuje na květen další tři on-line přednášky,“ uvádí místostarostka.

Odpovědnou pracovníci pro fungování Senior pointu v knihovně je nově Kateřina Hošková a každý den

bývá v pointu dvě hodiny přítomna i sociální pracovnice z neziskové organizace Popálky (pomáhá popáleným lidem vyrovnat se s důsledky úrazu). Seniorům může odbornice poradit v různých tíživých situacích.

Členové Senior pointu pomoc pouze nepřijímají, ale také ji poskytují. Nabízí třeba pomoc při registraci na očkování proti covidu-19. Za tímto účelem jsou v knihovně k dispozici v úterý a čtvrtek, vždy od 9 do 11 hodin.

Senioři také pomohou s vyplněním elektronického formuláře Sčítání lidu. Stačí si domluvit termín na e-mailu: seniorpoint@knihzdar.cz nebo mobilu: 778 744 114.

-lko-

Žďár je profilovým městem studie

Žďár se profiluje jako moderní město a neváhá využít metod, které přináší současná věda a statistika. Nyní město otevřelo spolupráci s výzkumným týmem. Ta mu v symbióze přinese cenné výstupy.

■ Lenka Kopčáková

Od května až do konce června poběží ve Žďáře veřejný průzkum zaměřený na kvalitu života. Je součástí odborné studie.

„Lidé mohou počítat, že je osloví středisko empirických průzkumů,“ předesešlá starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM), aby případný kontakt spoluobčany nepřekvapil.

Oč jde. Nedávno rada města schválila smlouvu o spolupráci s pražským Ústavem empirických výzkumů STEM, který naše město oslovil ke spolupráci. V rámci svého sledovaného úkolu vypracuje pro Žďár případovou studii zaměřenou na kvalitu života ve městě. Žďár se tak vlastně podílí na vzniku přínosného projektu pro obce. Za to získá vědecky a statisticky fundované výstupy v 11 sledovaných oblastech.

Žďár má s ústavem uzavřenou

smlouvu na průzkum od 13. 4. do 30. 6. 2021.

Projekt zaměřený na kvalitu života v obcích před časem vyhlásila Technologická agentura ČR v rámci dotačního programu ETA na podporu inovačního potenciálu. Realizátory projektu jsou dvě pražské společnosti Středisko empirických výzkumů STEM a datové analytická společnost DATLAB.

Cílem jejich projektu je vytvořit databázi indikátorů kvality života na úrovni obcí, která by umožnila identifikaci silných a slabých stránek obcí a problémových lokalit. Také sestavují metodiku zkoumání kvality života v obci. Žďár je tak mezi pomyslnými prvními vlastovkami v rámci daného průzkumu.

„Město Žďár se na projektu podílí symbolickou sumou 35 tisíc Kč. Takovéto výzkumy však stojí statisíce,“ říká starosta.

Hlavní náklady projektu, asi 200 tis. Kč, uhradí STEM v rámci svého sledovaného projektu s názvem „Kvalita života v obcích: datové a metodické zdroje“ a další část nákladů jde z grantu Technologické agentury.

„Spolupráce je pro nás výhodná, pro-

tože ještě celých 95 % z oněch 35 tisíc hrazených městem jde z dotace Smart City,“ dodává starosta. Město Žďár n. S. se v projektu Smart City (Chytřý Žďár) podpořeném dotačně státem, angažuje již několik let. „Část prostředků z projektu je využitelná i pro dílčí inovativní Smart aktivity,“ vysvětluje Mrkos.

Výsledkem bude zjištění kvality života a názor veřejnosti

Pro představu přibližuje, že projekt v rámci prvního dílčího cíle vytváří databázi sledovacích indikátorů v 11 oblastech kvality života v obcích.

Přehled zkoumaných oblastí:

1. Příjem a bohatství, 2. Zaměstnanost a práce, 3. Bydlení, 4. Vzdělání, 5. Zdraví, 6. Bezpečnost, 7. Životní prostředí, 8. Občanská angažovanost a dobré vládnutí, 9. Mezilidské vztahy, 10. Infrastruktura a služby, 11. Demografie.

V metodice projektu budou reali-

zovány nejméně tři případové studie v typově rozdílných obcích a na základě rozhovoru s místními občany, zkoumání a analýzy života v obcích autoři studie zformulují metody a postupy využitelné v projektu, aby se daly výstupy z obcí porovnávat a analyzovat.

Rámcový harmonogram výzkumu sice komplikuje současná epidemiologická situace, ale starosta Mrkos odhaduje, že koncem června by mohl mít souhrnnou zprávu výzkumu na stole.

Výstup bude pro žďárskou radnici vědecky a statisticky fundovanou zpětnou vazbou. Přinese využitelná data o kvalitě života ve městě.

Zejména z participativní části výzkumu chce město získat důležité výstupy na základě diskusí s občany. Třeba o ideálním způsobu zapojení Žďáráků do věcí veřejných.

„Získáme i zpětnou vazbu na směřování města v jeho dlouhodobých vizích a také pohled na strategie a koncepce, které se snažíme naplňovat. Dozvíme se, co obyvatelstvo a město postrádá z hlediska vybavenosti v infrastruktuře, službách či v komunitním životě,“ očekává starosta Martin Mrkos.

Žďárský den a noc naplněné hrůzou

Den a noc naplněné hrůzou se ve Žďáře odehrály z 9. na 10. května přesně před 76 lety, kdy po vyhlášení kapitulace Německa přes Žďár ustupovaly jejich poražené armády.

Nebylo radno se jim dostat do cest. Němci v obavě z partyzánů stříleli po každém obyvateli, který byl tak neopatrný, že se objevil, ale pro výstrahu také do domů lemujících ústupovou cestu. V ohrožení sovětskými bombardéry klidně Němci hnali před tanky matku s dětmi jako živé šitý...

Na tehdejší situaci ve Žďáru se ve své odbornosti zaměřuje historik Regionálního muzea města Pavel Elbl a vypracoval podrobnou podobu tehdejších žďárských květnových událostí.

Jak uvádí, tyto nepokoje dny přinesly Žďársku toužebně očekávané osvobození, řadě lidí však stále hrozila smrt a poslední hodiny války si také vyžádaly nemalé oběti.

Válečné drama je dle historika srov-

NĚMECKÁ kolona na mostě (dnes pod knihovnou). Vojáci stříleli na vše živé. Dle vyprávění pamětníka z Veselské ulice dolétaly střely až na Farská humna a lidé se honem schovávali do domů.

Foto: archiv RMM

natelné snad pouze s událostmi, které Žďár prodělal v dobách třicetileté války (1618-1648). Vyvrcholilo ve

dne 9. 5. a v noci na 10. 5. roku 1945.

„Ustupující Němci neváhali použít sílu, a především zadní voje Wehr-

machtu a jednotek Waffen-SS zajišťující stahování směrem k americkým liniím, se dostaly do střetů s odbojáři, ozbrojenými civilisty a průzkumnými jednotkami Rudé armády,“ popisuje Pavel Elbl.

V katastrofu Žďáru zahynulo na úplném konci války nejméně 19 civilních obyvatel, z nichž šest bylo popraveno příslušníky Waffen-SS v prostoru náměstí.

Žďár osvobodila 10. 5. 1945 Rudá armáda, jejíž první průzkumný jezdecký oddíl se ve městě objevil kolem šesté hodiny ranní.

Vydešení a vyčerpání obyvatel Žďáru, z nichž většina strávila více než 15 hodin ve sklepních krytech, svá útočiště opatrně opouštěli a začali nadšeně vítat osvoboditele.

Celý článek Pavla Elbla o konci 2. světové války ve Žďáře si budete moci přečíst na webu Jihlavských listů www.jihlavske-listy.cz

-lko-

Farčata se změní v bleší trh

Umožní-li to počasí a vývoj pandemie, na Farských humnech se v sobotu 22. května opět po roce uskuteční bleší trh Na Žďár bazár.

Bude to již třetí ročník jarní akce, kterou pořádá iniciativa Žijeme Žďárem za podpory města. Za vstup neplatí prodávající ani kupující. „Udělejte si doma jarní úklid. Nacpěte věci do pytlů a krabic. Trošku si nad tím pobečte. Co z krabice měsíc nevynášíte, odnese na Farský a pošlete dál,“ vzkazuje organizátor Aleš Studený. Více na www.facebook.com/zijeme-zdarem.

-red-

Příspějí členům na respirátory

Na členy Klubu kardiaků a diabetiků se obrací Drahomíra Krejčí, předsedkyně výboru žďárské ZO SPČCH v ČR.

Jak říká, kvůli epidemiologické situaci není pravděpodobné, že by se v souladu se stanovami uskutečnila výroční členská schůze základní organizace. „Výbor zvažoval způsob poskytnutí účelného příspěvku z prostředků ZO a nakonec schválil našim členům poukázku v hodnotě 100 Kč na nákup respirátorů, vitaminů či minerálů - věcí prospěšných k udržení zdraví v náročném období,“ oznamuje Drahomíra Krejčí.

Poukázky budou vydávány v Klubu seniorů v Dolní ul. 165 (budova České pojišťovny, 2. p. dv. č. 212). To ve dnech 18., 20., 25., 27. 5. a 1., 3., 8. a 10. 6. 2021, vždy od 8.30 do 10.30 hodin.

„K vyzvednutí poukázky předložte svůj členský průkaz SPČCH a mějte prosím vlastní tužku k podpisu,“ žádá předsedkyně.

Dle jejích slov se zájemci již mohou předběžně hlásit na připravované akce z plánu činnosti ZO na rok 2021. Plán je zveřejněn ve všech klubových vývěskách a na webové adrese: www.civilky.cz/zo-zdar.

„Konkrétní termíny konání jednotlivých akcí budou stanoveny v souladu s příslušným karanténním opatřením v dané době a budou zveřejněny v klubových vývěskách a na uvedeném webu,“ dodává předsedkyně výboru Drahomíra Krejčí.

-red-

Konventská stezka prochází opravou

ZE STARÉ stezky zbyly jen hromady vytrhaného shnilého dřeva. Demolice čeká i vyhlídková mola. Vpravo stavař Michal Mareš. Foto: Lenka Kopčáková

Hromady písku, šterku a zaparkovaná technika svědčí o probíhající stavbě. Opodál se na kopci tyčí svatojánský kostel, z druhé strany místo obklopuje vodní hladina.

Nacházíme se na startu jednoho z vycházkových okruhů naučné stezky kolem Zelené hory. Kopíruje břehy Konventního rybníka a návštěvníky navádí do míst s nejvyšší ochranou přírody a krajiny. Vedle ojedinělých výhledů na zámek přes vodní hladinu a nedalekou památku UNESCO potěší krásou chráněných rostlin a občas se zde mihnou živočišné mokřadů...

Dnes je však vstup na stezku zahrazen plechovou stavební branou. Zůstane to tak nejméně do

konce letošního září.

Naučná stezka z roku 2010 vedla po dřevěném chodníku. Její slabinou však bylo provedení ze smrkového dřeva, které mokřadům neodolalo. Vše dokonala loni červnová velká voda, která vzala stezku i s piloty.

Nyní se na objednávku města na stezce činí pražská firma Green Project, s.r.o., která má stezku znovu vybudovat, ovšem festovněji a z odolného tvrdého dřeva. Stavba vyjde na něco přes šest milionů korun a městu se podařilo sehnat dotaci. Rekonstrukce Konventské stezky začala loni v listopadu a potrvá dle smlouvy rok.

Na místě nás čeká parták stavby-

vedoucího Michal Mareš a jdeme do terénu. Dřevěný chodník je ten tam a musíme se vyhýbat bahnu. Po bocích leží hromady vytrhaných shnilých kulánů.

„Všechny staré lávky jsme vytrhali a koncem dubna začala montáž spodních dubových prachů. Budou nově ve šterkovém loži, aby lépe odolávaly,“ uvádí stavař. Stezka tak bude kvůli drenáži trochu vyvýšená. „Zatím ještě čekáme na modřínová prkna, ihned po dodávce je začneme na připravený základ montovat. Jsou opravdu kvalitní,“ chválí. Na opravu stezky padne asi 10 kubiků dřeva, které nařeže a dodá pila z Havlíčkovobrodské.

Jak Michal Mareš vysvětluje, pryč půjdou i stará mola a nahradí je nové vstupy nad vodní hladinu. Nová bude i mostovka přes napá-

jecí potok. Mola i úseky na druhé straně rybníka budou chráněna zábradlím. „Když vše půjde dobře, první návštěvníci na stezku vyrazí koncem září. Smlouvu máme až do listopadu, ale chceme být hotovi dřív,“ říká Mareš.

S podobnými stavbami v přírodě má tato dodavatelská firma zkušenosti. „Tě žďárské se podobná stavba v Chebu, kde jsme budovali takovéto stezky a visuté lávky nad jezerem. Ale tam je hodně mokro a skalnato,“ směje se stavař.

Ve Žďaru zatím žádný problém ztěžující práci nevidí. „Od začátku jsme počítali, že to bude hodně o ruční práci, protože do lesního terénu se stroje mnoho nedostanou. Na opravě stezky pracuje parta 8 až 10 lidí,“ dodává Michal Mareš.

-lko-

KOUPÍM

Vše vojenské a policejní z období socialismu, I. republiky, I. a II. světové války. Např.: odznaky, vyznamenání, šavle, bodáky, opasky, celty, mapy, fotografie. Uniformy zejména generálské, pohraniční stráže, výsadkářské a jiné i nekompletní.

Odznaky vojenské, sportovní, podnikové a veškeré řády a vyznamenání

tel.: 777 601 120

j05-27

Knihovna M. J. Sychry

ON-LINE PŘEDNÁŠKY

Odkazy k online přednáškám budou uveřejněny s předstihem na FB knihovny a www.knihzdar.cz.

■ 10. 5. 9.00 Heraldická výzdoba farního kostela sv. Prokopa

Všimli jste si někdy, kolik je ve žďárském farním kostele sv. Prokopa erbů? Napadlo vás, komu patří a co má s tímto kostelem společného pražské Prokopské údolí, „upíří kněžna“ z Českého Krumlova, křižanovský zámek nebo majitel polničských železáren kníže Dietrichstein? Erby nejsou jen hezké dekorace; skrývají zajímavé příběhy a poselství. Říší těchto symbolů nás provede Stanislav Mikule z Regionálního muzea (RM).

■ 17. 5. 9.00 Dějiny lidské přítomnosti ve Žďárských vrších II.

Za to, jak Vysočina vypadá dnes, vděčíme jevům, které se odehrávaly v posledních 250 letech. Co stálo za velkým demografickým skokem v letech 1780 až 1830? Žije nás tu víc či méně než dřív? Budete překvapeni. Mnozí znáte krásná místa Vysočiny, k nimž také patří výtvoři lidí, například továrničky. I o nich se ve stručnosti zmíníme v rámci industrializace před rokem 1950. Jak to bylo s lesy? Jakou plochu zabíraly a jaké stromy v nich v minulosti převažovaly? Přednáší Miloslav Lopaur z RM.

■ 24. 5. 9.00 Zajímavosti severovýchodních metropolí

Navštívíme Helsinky, Oslo, Stockholm a Reykjavík, kde se kromě historie seznámíme s místními zajímavostmi. Víte třeba, proč Finové z hlavního náměstí Helsinek neodstranili sochu ruského cara, kde Emil Zátopek získal tři olympijské medaile, nebo co pro Finy znamená zelený hrášek? Tušíte, kde v Norsku najdete „Ušlu“, kdo vše se plavil na slavné lodi Fram, nebo proč je Frognerův park plný „naháčů“? Věděli jste, že Stockholm byl založen oficiálně ve stejném roce co žďárský klášter? Přednáší Kamila Dvořáková z RM.

■ Zpětný poslech přednášek

Nestihli jste přednášky z Regionálního muzea? Můžete si je zpětně vyslechnout. Archiv záznamů najdete na: <https://www.knihzdar.cz/on-line-sluzby/zaznamy-online-prednasek/> a na youtube. Bude postupně doplňován.

VÝSTAVY

Galerie u Sychry: **Krajina mého ticha** - snímky Aleny Češkové

Čechův dům: **Objektivem k srdcím** - snímky Milana Šustra, které přibližují život seniorů, hendikepovaných a dalších sociálních skupin.

-red-

Regionální muzeum

Výročí Napoleona a okénka nově

Dne 5. května si připomínáme 200. výročí úmrtí známého vojevůdce Napoleona Bonaparta. Výstavu k události, kterou chtělo RM připomenout vazby Žďáru na dění v době válek a revoluční, a následně napoleonskou Francií, znemožnila pandemie. O francouzském císaři se tak můžeme dozvědět alespoň prostřednictvím muzejního facebooku.

Jak za tým RM informuje historik Stanislav Mikule, s delším muzejním světem se mění režim muzejních okének. Nové instalace již nebudou pro večerní nahlížení s umělým osvětlením, ale pro běžnou denní prohlídku. Tematicky laděné zajímavosti se v nich budou měnit zhruba po dvou týdnech.

Žďárské noviny

Vydává: Parola spol. s r.o., IČ 18199283, Fritzova 1552/34, 586 01 Jihlava, www.jihlavske-listy.cz/nzr - Vychází 1x měsíčně v nákladu 10.400 ks, zdarma do každé domácnosti, č. 5 vyšlo 30. 4. 2021. Vychází od roku 1994.

Adresa redakce: Horní 28, 591 01 Žďár nad Sázavou - **Redaktor:** Lenka Kopčáková, mob.: 736 193 687, e-mail: nzr.redakce@centrum.cz - **Inzerce:** mob.: 732 235 415, e-mail: nzr.reklama@centrum.cz - **Tisk:** Czech Print Center a.s. - Registrace: MK ČR E, číslo indexu 11277 - **Distribuce:** RENNY Trade s.r.o., Grusova 413, Pardubice. **Reklama:** tel.: 567 578 027.

© Parola spol. s r.o. Jakékoliv užití a šíření částí nebo celku obsahu Žďárských novin bez písemného svolení vydavatele je zakázáno.

„Těšit se můžete např. na ukázky užité i ozdobné litiny, více i méně známé kuchyňské nádobí či na sádrové odlitky z kamnářské dílny v Novém Veselí,“ naznačuje.

Počátek května máme spojen s připomínkou konce 2. světové války. Historik Pavel Elbl připravil sérii tematických příspěvků. Najdeme je na muzejním facebooku i na webu muzea, v sekci Muzeum a historie.

-lko-

Heraldickým detektivem

Zde jsou správné odpovědi našeho vědomostního kvízu ze stran 11 a 12.

Pravdu měl ten, kdo tipoval obce: **1. Herálec, 2. Obyčtov, 3. Lhotka, 4. Vysoké.**

-lko-

Pro každou rodinu.
Hyundai i30 v limitované edici FAMILY.

Již od:
379 990 Kč

0% navýšení již
od 20% akontace

0%

Nízké splátky
s nulovým
navýšením

Nejvýhodnější Hyundai
pojištění s možností
nulové spoluúčasti

Sada zimních
pneumatik
zdarma

Slevová tankovací
karta na 5 let

Představujeme Hyundai i30 v limitované edici Family. Je dostupný jako prostorné kombi, elegantní a současně praktický fastback nebo sportovně střížený hatchback. S úspornými motory, moderní konektivitou a bohatou výbavou. Navíc s možností získat praktické příslušenství za polovinu ceny. Pro každou rodinu.

Hyundai Autocentr Hudec

Nové Město na Moravě

Tel. 566 617 500

www.autocentrhudec.hyundai.cz

Hyundai i30 – kombinovaná spotřeba 4,5–6,5 l / 100 km, emise CO₂ 118–148 g/km (údaje dle WLTP).
Fotografie jsou pouze ilustrativní.

Sudoku Žďárských novin

Vaším cílem je doplnit tabulku sudoku o zbývajících číslice 1 až 9 tak, aby se neopakovala žádná číslice ani v sloupci, ani v řádce, ani v jednom z devíti čtverců o hraně tři čtverečky. Sudoku jsou seřazena od nejjednoduchších k nejtěžším.

1.

	1		6			7		3
	9	2		3	7	4		
	4	7		1	9	6		
					6	5	8	4
	6				8	1	5	7
	7		9					
5					1			

2.

7	6				3			8
			1		7			9
							1	
				1		3	4	
3				2		5		
	8			6	4			
		2	5				3	
	9	3			1			5
						6	2	

Řešení:

1.

6	2	3	1	9	7	4	8	5
9	7	8	3	5	6	1	2	4
7	5	1	8	4	2	3	6	9
4	8	9	7	2	3	6	2	1
2	3	9	6	1	5	7	4	8
1	7	6	2	8	4	9	5	3
5	1	4	2	3	8	6	9	7
8	9	2	4	6	1	5	7	3
3	6	7	5	2	9	8	4	1

2.

4	2	9	8	3	6	5	7	1
5	7	8	1	2	3	4	6	9
1	3	6	9	7	5	2	8	4
2	6	1	4	9	3	7	8	5
3	8	5	2	7	4	1	9	6
7	4	3	5	1	8	9	2	6
8	1	7	2	8	9	6	5	4
6	9	4	7	5	1	3	8	2
9	5	2	3	6	4	7	1	8

3.

	2		9				3	
7		3		1	4	6		2
	9		7				8	
			1		2	4		
							6	3
9			4	6	8	5		
1	6	5						

4.

	6		8					
2								5
			4		3		7	
	5	8					6	2
1						9		
				7	5		4	
5						3	8	
	4		1	6				
		9						1

3.

8	4	3	7	6	2	5	9	1
1	2	5	8	9	4	7	3	6
6	7	1	9	3	5	8	4	2
7	1	8	6	4	2	3	5	9
3	9	2	5	7	8	6	1	4
6	5	4	3	1	9	7	8	2
5	8	1	2	7	4	6	9	3
2	9	6	1	4	5	3	7	8
4	3	7	8	6	9	1	2	5

4.

1	2	4	7	3	5	6	8	9
3	4	2	1	8	9	7	6	5
6	8	3	5	2	4	1	7	9
8	1	5	7	9	3	6	4	2
3	6	9	4	8	1	7	2	5
2	7	6	1	9	3	5	8	4
4	1	5	3	6	2	7	9	8
6	9	8	2	7	1	4	5	3
5	3	7	9	1	6	8	3	2